

REDACTIUNEA.

ADMINISTRAȚIUNEA și TIPOGRAFIA.
BRĂȘOV, Piața mare nr. 30.
 Scrișorii nefrancoși nu se primesc. Manuscrisurile nu se retrimit.
 INSERATE se primesc la REDACȚIUNEA în Brașov și la succursățile Birourilor de știri:
 în Viena: M. Oakes Nachst.
 Sax. Augensfeld & Eberlon Lesner,
 Heinrich Schalek, Rudolf Mosse.
 A. Oppelke Nachst. Anton Oppelke.
 în Budapesta: A. V. Goldberger,
 Ekstein Bernat. în Hamburg: Marold & Liebmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o secțiune garsonă pe o coloană 6 or.
 — Publicării mai dese după tariful și învoială.
 RECLAME pe pagină a 8-a o zi 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(Număr de Duminică 32)

"GAZETA" țese în tăcare d. l.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumără la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-ii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etaj nr. I: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dărușul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 175. — Anul LXIII.

Brașov, Duminică 6 (19) August.

1900.

Jubileul Monarchului nostru.

Aniversarea zilei născerei Suveranului nostru, a Majestății Sale împărătească și regescă Francisc Iosif I, se serbează astă-dată de către toate popoarele monarchiei cu deosebită solemnitate, fiindcă astăzi monarchul nostru încărunțit împlinesce șeptedeci de ani ai etății.

Este acesta o etate, pe care a o ajunge nu multor domnitori le este dat. Dér și mai mic este numărul acelor capete încoronate, căroră Provedința li-a rezervat o domnire așa de lungă, ca cea a monarchului.

În timp de cincidectă și doi de ani, de când s'a urcat pe tronul Habsburgilor, monarchia noastră poliglotă a trecut prin multe încercări și evoluțiuni interioare și Provedința a voit să păstreze viața Domnitorului ei, căruia i-a încredințat marea chiamare de a fi scutul puternic al popoarelor în nisuința lor sfântă, de a se împărtași în toate fructele binecuvântate ale libertății, ale progresului și ale egalei îndreptățiri naționale între marginele acestei împărății.

Tot-déuna în momentele grave, prin cari au trecut, popoarele monarchiei au privit cu credință și iubire la Suveranul lor, dela a căruia bunăvoință, îngrijire părintescă și simț de dreptate așteptau razim și sprijin față cu poftetele esagerate egoiste și nedrepte ale acelora, pe cari evenimentele și împrejurările i-au înălțat în cursul timpului.

Cu dorul fierbinte în inima sa de-a face, ca toate popoarele de sub sceptrul său să fie mulțamite și să se simtă fericite, Suveranul nostru a dovedit nu numai odată, în înalta sa bunăvoință și în zelul său pentru binele obșteșc al popoarelor, multă abnegare, despre care chiar în zilele, ce le străbătem, dă probele cele mai vedite.

Și tocmai în momentele de față se ridică cele mai grele probleme față cu îndatoririle de Domnitor ale Majestății Sale, căci monarchia în alcătuirea ei de aș trei printr'o crisă interioară, care se dea Duminică se pótă fi deslegată spre mulțamirea popoarelor și spre binele și întărirea monarchiei.

Precum popoarele din țările austriace, în mijlocul încercărilor produse acolo de luptele inverșunate naționale, își îndreptă astăzi speranțele lor cătră tron, așa și aici, în partea de dincóea a monarchiei, popoarele scurcate în drepturile lor și asuprite de tendințele extreme ale unei guvernări unilaterale, care pune înainte exclusivismul de răsă, speranțele în restabilirea echilibrului de dreptate se îndreptăză asemenea spre înălțimea tronului.

Numai de curând, cu ocaziunea festivității celei mari, ce au aranjat-o reuniunile din Viena tot spre serbătorirea jubileului de șeptedeci de ani al împăratului, unul dintre frunțașii acestor reuniuni, fiind agrăit de Majestatea Sa, dișe în scurta convorbire, ce o avu, cătră monarch: „Vé urez, Majestate, să fiți tot așa de sănătos și viguros și când vom ave fericirea a serba jubileul Vostriu de opt-deci de ani!”

Majestatea Sa i-a răspuns: „Și șeptedeci de ani este mult, ér cu opt-deci omul e deja bătrân.”

Cuvintele acestea ale monarchului nostru dovedesc, că Majestatea Sa se simte încă în totă puterea și doresce a-și sèvrși pe deplin înalta misiune, ce i-a dat-o provedința.

Dea cerul, să și-o pótă împlini spre mulțamirea și bucuria tuturor popoarelor de sub sceptrul său și spre binele și consolidarea monarchiei austro-ungare.

Noi, Românii, cari în vremuri bune, ca și în vremuri de restriște, am fost alipiți cu credință nestră-

mutată de tron și patriă, și cari precum am dat probe nenumărate despre lealitatea și devotamentul nostru, tot așa am dovedit și dovedim recunoștința noastră pentru tot binele, și pentru cea mai mică sollicitudine, de care am fost părtași sub domnirea împăratului și regelui Francisc Iosif I, implorăm dela Atotputernicul, ca să dea prea bunului nostru monarch viață lungă și să-i păstreze vigoarea corporală și spirituală, ca astfel sprijinit de credința și de iubirea popoarelor să pótă purta cu ușurință greutatele ce ille impune înaltele sale datorii de domnitor și să-și pótă vedé realizată nobila dorință, ce a nutrit'o necurmat în inima sa și căreia i-a dat de atâtea-orî cea mai viuă expresiune, dorința de a vedé popoarele din împărăția sa mulțamite și fericite!

Revista politică.

Trecând în revistă întâmplările mai de sémă din zilele acestea, nu putem scăpa din vedere un fapt îmbucurător pentru noi Românii: *succesul*, ce l'a raportat *tinerimea academică română la congresul internațional al studenților în Paris*. De unde până mai erî alaltăeri foile unguresci sbierau, cât le lua gura, că așa și așa au sciut delegații maghiari să blameze și să turtescă pe delegații români și cauza lor în Congres, etă, că acum vin tot aceleași foi să constate contrarul. Nu „Valahii”, ci *Maghiarii au suferit o strășnică înfrângere*, pe care nu vor uita-o curând. Pe urma unui raport, ce-l dă „Agenția de Paris”, foile unguresci au durerea să spună, că studenții români, atât cei din România, cât și cei de sub oblăduirea ungurescă, s'au prezentat în Congres ca grupare bine organizată și puternică; ei scieau să

vorbescă bine franțuzesce, pe când Maghiarii escelau prin *muțeniă*. Superarea e la culme, când se gândesc șoviniștii, că studenții din România și din Ungaria și-au ales de președinte pe un student universitar român de aici. Ungurii din congres au murmurat, dér n'au sciut să argumenteze contra, fiindcă, amărății de ei, nu cunoscneau limba francesă orî n'aveau cu ce argumenta, căci cu sbierete de „abzug” nu puteau să-și căștigue acolo „simpatii”.

Afară de succesul acesta, pe care nu-l tăgăduesc nici chiar cei mai șoviniști dintre șoviniști, congresul a mai recunoscut secțiunile federațiunii numite „*Corda fratres*”, fundată de studenții români ardeleni. Blamați au rămas Maghiarii și în cestiunea eliminării studentului Lucian Bolcaș dela universitățile din Ungaria. Maghiarii voiau să nege, vice-președintele român a prezentat însă actul oficial al ministrului Wlascics, în traducere francesă, și Ungurii au rămas rușinați.

Mai amintim, că în congres Românii au mers mână 'n mână cu Italienii, Cehii, Polonii, Finlandesii și Francesii, și au eluptat recunoșterea *principiului național* și pe baza acestui principiu, recunoșterea federațiunii lor.

*

Pe când la Paris — unde se duseseră nu numai studenții maghiari, dér și bărbați politici unguri de frunte, ca să facă acolo șgomot cu simțemintele lor de pace în conferența interparlamentară — se petreceau lucrurile acestea, vedurăm cum aici, la ei acasă, *stăpânirea și slujbașii unguri continuă góna împotriva Românilor*, oprindu-le chiar și adunările culturale, concertele și petrecerile. Căci ce alta s'a întâmplat la *Sanislău* și la *Baia-mare*? Românii, cari voiră să se adune și să-și petrecă la *Baia-mare*, au protestat contra ne mai

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Tudor Vladimirescu și opera sa.

1821.
 — Urmare. —
 Și Tudor era om vestit pentru firea energică și voinică. Deși fiu al poporului, mulțamită dibăciei și vitejieii sale, el se făcuse repede cunoscut în totă țera. Căpătase o învățatură alasă în tinerețe, fusese rășit în armata rusescă, decorat cu medalia Vladimirusului, de unde numele său de Vladimiruscu *) (?), și ridicat la vredniciă boierescă. Ceva mai târziu 'i se încredință o dregătorie, aceea de vâtaf al Plaiului Cloșanilor, adecă subprefect. Dér deși ridicat la ranguri și onoruri, Tudor nu înceta de a urî clasa asupritorilor și de a iubi din totă inima pe ai săi, adecă pe aceia din mijlocul căroră eșise, împărtașind simțimentele și speranțele lor. În inima lui, ca

*) Comuna *Vladimir* este forțe vechiă, după am s'a găsit în 9 chrisóve, de cătră d-l Al. Stenulescu, Direct. școleii prim. T.-Jiu, cel mai vechiu scrisor de la 1617 apoi 1736, 1737, 1741, ș. a. Hriștovele se află în mușeil județian al Corjului.

și în a țeranilor, fierbea o ură neimpăcătă împotriva asupritorilor nēmului său și nu aștepta decât vremea priinciosă pentru a da semnalul răscoleii, pe care o pregătia de mult, și a se pune în fruntea asupriților.

Vremea sosise. Și Tudor începă să îndemne pe locuitorii de peste Olt a veni sub stégul său, pentru ca să lupte „împotriva acelor bălauri, veri din ce nem ar fi, cari i-au înghițit de vii...”. Atâta aștepta poporul. Din totóe colțurile Olteniei și chiar din Muntenia veniră cu grămada bărbați de totóe vârstele pentru a-se pune sub stégul eroului popular.

Acastă grămădire de ómenii însé putea da de bănușit Porței, ér căpetenia lor putea să trecă în ochii ei drept un rășvărțitor periculos. Pentru a nu da loc la această bănușială, Tudor trimise jalbă la Pórtă, ca din partea norodului de jos, prin care o încredință de supunere. Într'una din jalbi, el se plânge *): „că boierii cei mari ai țerei, unindu-se cu Domnii, pentru împlinirea intereselor lor, îngreuiău țera cu dăjdi, cu asupririi peste asupririi, încât au rămas ti-

căloșii birnicii mai goi decât morții în grópă; că dregătorii se vënd celui cu bani mai mulți, și care apoi, intrați în slujbă, frig și prăpădesc pe cei încredințați lor”. În totóe jalbile urmátóre, ca și în această jalbă, Tudor se arată în totă sinceritatea sa și anume: „poporul este apăsat neomenesce, el vrea să se scape de apăsătorii săi”; așa că scopul lui Tudor, la început, nu e de loc politic, ci numai social, căci nicăirea el nu dișe, că s'ar fi ridicat împotriva Domnului său al Grecilor.

Ne vine totuși greu a crede, că Tudor să fi ridicat stégul numai împotriva asupritorilor, de orî-ce nēm ar fi.

E neînduios, că vorbind de asupritori nu putea să-i aibă în vedere decât pe Grecii, singurii asupritori ai poporului pe acea vreme, ér pe de alta, numai faptul, că Tudor a dat semnalul răscoleii tocmai a dona și după mórtea domnitorului Șușu, este cea mai bună dovadă, că el se ridicase cu scopul de a desfința domnia fanariótă, care rămăsese vacantă.

Mulțamită influinții de care se bucura, Tudor putu într'un rēștimp forțe scurt să adune împrejurul său o armată destul de

mare, cu care tăbări la Craiova. Pe fie-care di ea se măria prin veniri neincetate. Firea sa cea blândă atrăgea pe toți nemulțamiti, pe toți nenorociții în jurul său. Cu ajutorul lor Tudor alungă pe slujbașii greci cât și pe toți ceialți apăsători, pe care îi înlocuie cu Românii, ómenii cu simț și cu inimă, aleși din popor. Tot-deodată el se pregătia să mērgă asupra Bucurescilor, orașul care îi trebuia cu orî-ce preț întră împlinirea planului său.

Vestea răscoleii lui Tudor băgase în rēcori pe toți Grecii din Bucuresci. Fără a mai sta pe gânduri și pentru a nu-i da timp să vie asupra Bucurescilor, ei trimiseră nisce lefegii, în mare parte haimanale și tâlhari, plățiți înainte pe trei luni, ca să-l prindă pe Tudor și să-l aducă lor viu său mort. Când aceste bande sosiră la Craiova câte-va cioniri fără urmări avură loc între ele și trupele lui Tudor. Cum însé nu voia să verse sânge întră ajungerea scopului ce urmăria, el se sili să atragă cu vorbă bună în parte-i pe capii bandelor dușmane, pe cari îi chiamă la întēlniri și le spunea pricina drēptă pentru care se sculasă. „Eu, fraților, le dișea el, cu cei

*) Veți Xenopol, Ist. Rom. tom. V.

pomenitei ofense și au cerut dela ministrul Szell, al care se laudă cu „legea, dreptul și dreptatea“, să fiă retras ordinul de oprire al magistratului din Baia-mare, dér ministru a tăcut ca pământul, semn, că n'are nimic de dăș contra încălcării dreptului și dreptății și că și lui i-se pare, că libertatea nu există în țera acésta, decât pentru Jidov și Maghiar. Dacă nu crede așa, poftescă și pună la ordine pe încălcătorii drepturilor individuale cetățenesci, pedepsindu-i după vrednicia.

Marî sêrbări au fost la Strigoniu în zilele de Marți și Miercuri. Ungurii catolici au sêrbat jubileul de 900 de ani al catolicismului în Ungaria. Așa cum erau proiectate la început, sêrbările acestea ar fi fost sê aibă caracter general, pentru țera întregă, dér s'au ridicat împotriva protestanții unguri și toți aceia, cari nu voiau, ca prin sêrbările acestea sê se aducă vr'o știrbire principiului lor, că statul este neconfesional. Scim, că în direcția acésta s'au și luat la timp măsurile de lipsă, dându-se ordin secret autorităților sê se rețină dela participarea oficiosă, sê nu arboreze stindarde pe edificiile publice de stat, fiind-că e vorba numai de o festivitate cu caracter bisericesc, ér nu național. Mult sânge rên a făcut acésta la catolicii unguri, dér pentru-ca guvernul sê împace și capra și varza, a decis, ca la sêrbările din Strigoniu sê ia parte și el, mai ales, că și curtea își trimisese un reprezentant în persoana arhiducelui Frideric. Așa s'a și întâmplat. Și fiind-că însuși ministrul-președinte Szell, cu alți patru miniștri, a participat la festivitățile catolice din Strigoniu, foile protestante și jidovesi îl cărăe și-l injură în tot chipul. Ce a căutat Szell acolo, dîc aceste foi; orî doră s'a dus, ca sê cadă în genunchi înaintea primatului catolic și sê se rostogolească astfel în brațele clericalismului confesional?

Étă așa-dér, cum și cu prilejul acesta s'au dat pe față marile neînțelegeri și antagonismul confesional, ce există de fapt între Maghiari, bătându-se în capete simțământul religios cu cel pretins național.

În partea cealaltă a monarchiei, în Austria sunt în pregătire lucruri însemnate. Acésta se pôte conchide cel puțin din desele vizite, ce le-au făcut și sêptemăna acésta bărbații de stat austriaci la Ischl, unde pe-

trece Majestatea Sa monarhul, și la Viena. Ministru-președinte Koerber a fost de vr'o două orî în audiență la monarhul în Ischl, ér alaltăeri a fost primit a treia-óră. După audiența acésta Koerber s'a reîntors direct la Viena, unde pe erî a chiămat pe colegii sêi din cabinet la un consiliu. În consiliul acesta sê fi împărțășit el rezultatul audiențelor sale. Afară de Koerber au mai fost primiti în audiență la monarhul și miniștri: Goluchowski, Krieghammer, apoi Coloman Szell și Fejervary. Obiectul tuturor acestor audiențe și consfătuirii n'a putut sê fiă altul, decât apropiata convocare a parlamentului austriac și readucerea lui în starea de a lucra. Cum se va puté ajunge la acest rezultat, e greu de prevêdut. Deja de pe acum Cehii încep sê amenințe érašii cu obstrucțiunea, decât guvernul nu va reîntroduce ordonanțele de limbă și decât nu va umbla serios cu gândul a-le multumi pretensiunile naționale.

Gravitatea situațiunei austriace stă hotărît în aceea, că guvernul nu vré se facă concesiuni nici în drepta, nici în stânga. Astfel, el nu pôte conta nici la sprijinul Germanilor, cu atât mai puțin la al Cehilor. De-ar face pe placul celor dintâii, s'ar supăra și mâhni cei din urmă și ar începe érašii scenele turbulente în cameră, și dinpotrivă. În starea acésta n'ar fi de loc mirare, decât Koerber ar continua sê guverneze și mai departe cu ajutorul Ș-lui 14.

În urma mișelescului și criminalului asasinat politic din București, căruia i-a cădut jertfă meritosul profesor Mihăileanu, raporturile dintre România și Bulgaria sunt foarte încordate. Cercetările — despre a căror continuare dăm amănunte mai jos — au scos neîndoios la ivélă, că asasinatul acesta a fost pus la cale de comitetul macedo-bulgar din Sofia, al cărui președinte este faimosul Sarafoff. Scim, că guvernul român a întreprins o acțiune energică, intervenind la guvernul bulgar, ca sê aresteze imediat pe Bulgarii din Sofia amestecați în complot. La nota acésta a guvernului român, cabinetul din Sofia a răspuns prin chiar rostul ministrului-președinte bulgar, care a declarat agentului român la Sofia, că va lua măsuri judiciare în contra comitetului bulgar macedonean, decât va avé dosarul definitiv al justiției române. Guvernul din Sofia recunoșce așa-dér, că există un comitet

revoluționar bulgar, ceea-ce până acuma nega.

Ministrul român al afacerilor streine, d-l Marghiloman, nu s'a mulțumit însé cu acest răspuns, și a trimis o nouă notă guvernului din Sofia, cerénd: ca guvernul bulgar, decât vré sê dea o probă de sinceritatea sa, sê ia măsuri grabnice pentru a pedepsi crimele sêvêșite asupra unor Români din Sofia și amenințările prin cari s'au stors dela colonia română de acolo, un tribut de 30,000 de lei în folosul comitetului revoluționar.

Afără de acésta guvernul român a trimis o notă bine lămurită atât Turciei, ca putere suzerană a Bulgariei, cât și celorlalte puteri din Europa asupra asasinării lui Mihăileanu și cu privire la apucăturile comitetului macedo-bulgar.

Ȓina de 18 August.

Aniversarea a 70-a a țilei născerei Majestății Sale, a fost de astă dată serbată pretutindenî în mod mai solemn.

În preseră și orașul nostru a fost iluminat. Ca tôte clădirile publice, așa și casa sfătului din piață și turnul a fost deosebit decorate și iluminate. La 8 ôre musica orașenească a făcut serenada anunțată, piața și stradele laterale fiind în-desuite de public.

Astădi a fost serviciu divin în tôte bisericile din Brașov. Autoritățile civile și militare au asitat la serviciul din biserica catolică, celebrat cu pompă, după care a urmat o mică paradă militară.

Din incidentul festivității țilei de 18 August, congregațiunea estra-ordinară a comitatului Brașov, a votat o adresă de omagiu, ce a fost trimisă Majestății Sale. Étă acésta adresă:

*Majestatea Votră ces. și reg. apostolică!
Prea grațiosul nostru Domn!*

Când cu ocaziunea îmbucurătoare sêrbări de 70 ani a glorioșei născeri a Majestății Vostre dorim și noi a da o demnă expresiune omagialului nostru, ținem sê recunoșcem în serbarea acéstei țile de bucuria, bunătatea cu atât mai abundantă a grației dumnevesci, cu cât partea cea mai mare a acéstei vieți pline de gloriă o forméază guvernarea pe cât de glorioasă, pe atât și de măiestosă, precum și plină de îngrijiri și ostenelă îndreptată spre binele și fericirea supușilor Majestății Vostre.

Cu bucuria plină de mulțumită față cu Domnul tuturor, salută populațiunea întregi monarchii acésta și de însemnătate istorică pentru imperiu, dér mai ales pentru patria noastră, și cu cea mai sinceră bucuria se înalță sentimentul credincios în pieptul fî-cărui locuitor, fără deosebire de religii și naționalitate, al comitatului nostru fidel constituției regelui cătră Majestatea cerescă — când comitetul administrativ al comitatului Brașov a hotărît, cu mare însuflețire în adunarea estra-ordinară ținută adî din incidentul acesta, ca sê exprime prin cel mai călduros omagiu la treptele prea înaltului tron al Majestății Vostre manifestarea urărilor de fericire provenite din inimile pline de fidelitate și omagiale ale tuturor locuitorilor comitatului Brașov, printr'o prea umilită adresă.

Din incidentul acéstei țile de bucuria aducem omagiile nōstre Majestății Vostre Regelui înoronat al Ungariei, care domnesce constituțional, cu binecuvântare și glorios, și care pentru fericirea popórelor prin înțelepciunea sa de domnitor a pus în constituția nōstră garanțiile dezvoltării patriei nōstre, a existenței ei și bazele viitorii ei susțineri.

Sub domnia Majestății Vostre legătura indisolubilă a dreptului de stat între corónă ungară și între statul ungar, este împodobită cu legătura iubirei și încrederii împrumutate.

Ér pe Domnul tuturor îl implorăm, ca viața Majestății Vostre, care în tôte direcțiunile împarte binecuvântări, s'o țină la mulți ani pentru binele și înflorirea imperiului și a scumpei nōstre patrii, și sê dea Ceriul Majestății Vostre și preainaltei Case domnitore îndelungată și deplină mulțumire, fericire și mărire, și prin acésta sê răsplătescă bunătatea părintescă întot-déuna dovedită față ou supușii sêi și cu abundanță regescă împărțășită, și sê se îndure Domnul Dumneșeu, ca în viața Majestății Vostre, care sê se estindă până la cele mai extreme margini ale vieții, țina aniversară plină de bucuria a născerei sê fi în inima popórelor Majestății Vostre întot-déuna cea mai măreță sêrbătoare.

Ne închinăm înaintea prea grațioșei fețe a Majestății Vostre.

Ȓineți comitatul nostru și pe locuitorii lui și pentru mai departe în prea înalta grație regescă.

Din ședința comitetului administrativ al comitatului Brașov, ținută în 9 August 1900.

Maurer Mihaly, Dr. Frideric Jeckel,
camerar c. și r., șispan. vice-șpan.

de nêmul meu nu m'am sculat împotriva împărăției, ci vêdënd necazul sêracilor locuitorî și obidindu-mê de suspinurile lor și privind tirania în care îi ținea nemilostivirea boierilor, n'am mai putut suferi și deoparte m'am jeliut la Înaltul Devlet, ér de altă parte ca sê punem mâna pe boierî, ne-am sculat cu arme... De aceea, fraților, fiți într'o unire cu noi, însé pe taină...“*)

Vorba cea bună a lui Tudor convinge pe mulți din ei, cari și trecură în partea lui. Până și o căpetenie a lor, un anume Hagi Prodan, care se îndatorase a prinde pe Tudor, sê alipi de dênsul, descoperindu-i tōtă taina și cuvântul ce legase cu boierii. Dér alipirea acéstuî bulgar Hagi Prodan, în care bietul Tudor își pusese tōtă încrederea, avea sê fie în viitor pricina morței timpurii a marelui erou.

Stăpân peste Muntenia mică, Tudor sê pregătesce a merge asupra Bucureștilor. Oréndu i-se ispravnic în tôte județele, puse slujbași români, cum ați vêdud, alungând pe cei greci și liniști întregă populațiunea, pe care o scăpă de dările grele de dinainte și de asupririle îndurate. O nouă eră începuse a licări pentru nenorociții țărani, cari se vedeau mântuiți de asupritorii lor. În-

*) Veđi Xenopol, op. cit. vol. V.

intre însé de a-se pune pe drum, Tudor trimite pașei dela Vidin o scrisóre ca din partea norodului Valachiei în care se jeluiese: „Cum Domniî țerei, dimpreună cu boierii greci și români, unindu-se cu toții, ne-au prădat și ne-au despoiat, încât am rămas numai cu sufletele“. Și tot în acésta jalbă el rōgă pe Pașă, ca sê mijlocéscă pe la Impărăția, ca ea sê se milostivescā asupra ticăloșiei nōstre și sê trimită un om credincios împărătesc sê vină aici în țera, sê cerceteze și sê vadă nevoile ce le tragem de cătră acești lupi nemilostivi și sê ne facă dreptate“. Și ca întot-déuna Tudor își sfișcesce jalba încredințând pe Pașă, că: „ridicarea nōstră este pentru alt- ceva nici într'un chip, decât numai asupra boierilor, cari ne-au mâncat dreptățile nōstre.“*)

Cum vedeți, dér scopul lui Tudor era de a dovedi, că el nu s'a ridicat numai de florile mêrului, nici pentru împlinirea vreunei ambițiuni personale, ci numai binele poporului l'a îndemnat la acésta, și pentru a nu lăsa loc de bănuială, trimetea jalbă peste jalbă la toți cei în drept. Ceva mai mult!

El trimise scrisóre și boierilor Di-

*) Veđi Xenopol, op. cit. vol. V, pag. 472.

vănași, în care îi încredință de scopul curat al mișcării sale.

„De capul meu nici n'au plecat, le scria el, fără cât norodul cel dosădit și amărit al acéstei ticăloșe țeri, vêdënd că stăpânirea sub care sunt încredințați i-au adus la cea mai desvêșită prăpădenie și ne mai putând îndura arđimea focului, care l'au pus peste capete, cu toții într'un gând s'au hotărît sê se scóle“.

În sfișsit, ca sê vedeți și mai bine ce pricinî l'au îndemnat pe Tudor a lua armele și cât de nobilă a fost ținta ce urmărea, îmî iau voiă a vé mai cita o singură dovadă. E o scrisóre a lui Tudor cătră prietinel seu Nic. Văcărescu, cel trimis de caimacamî pentru înăbușirea răscolei. Răspingënd învinuirea, că el ar fi pricinuitorul mișcării, Tudor dîce ispravnicului: „Ci pre semne D-ta pre norod, cu al cărui sânge s'a hrănit și s'a potolit tot nêmul boieresc, îl socotesci nimic, și numai pe jefuitorii îi numesci patrie, și cum nesocotiți, că pe mine mă categorisese numai tagma jefuitorilor, ér pe jefuitorii îi categorisese tôte nêmurile? Dêr cum nu socotiți D-vostre, că patria se chiamă norodul, ér nu tagma jefuitorilor, și cer ca sê-mî arăți d-ta, ce împotrivre am arătat eu asupra

norodului? Că eu alta nu sunt, decât numai un om luat de norodul cel amărit și dosădit din pricina jefuitorilor, ca sê le fie chivernisitor în trêba cererei dreptăților; ér tagma jefuitorilor, căci nu le place una ca acésta, a ridicat arme de môrte asupra patriei și a ticăloșului norod.“*)

Fată cu nîsce declarațiuni așa de sincere, orî cine ar fi vêdud în Tudor un apêrător fierbinte al drepturilor poporului atâtă vreme nesocotite. Boierii însé nu. Ei se deprinsese a vedea în despoierea țăranelui un drept al lor, așa, că mișcarea lui Tudor în ochii lor nu putea trece decât de o încercare tâlhărescă, cu scop de a-i jefui pe ei, și până în țina de adî Tudor a rămas un tâlhar pentru pogoritorii acelor sugétore. Se găsiră totuși cățiva boieri, români neoși, în inima cărora nu se stînsese încă de tot simțământul național, carî se bucurară în taină de răscolă lui Tudor și-i doriau isbândă. Rusiei érašii nu-i plăcî de fel purtarea lui Tudor, lucru foarte ușor de înțeles pentru o țera unde iobăgia a fost și este în flôre; ceva mai mult, țarul îl degradă și-i luă înapoi medalia Vladimirlului, pe care eroul nostru o câștigase cu

*) Veđi Aricescu, Istoria Revoluției dela 1821, II p. 74, și Xenopol cit., volumul V, pag. 474.

Un stat anarhic.

Sub acest titlu „Constituționalul“ din București, vorbind despre uneltirile și îndrăsnelile comitetului macedonean, dice, că această asociațiune de șantagiu și crime pare a dicta astăzi în Bulgaria, er autoritatea guvernului bulgar e nulă. Pe acest comitet numit macedo-adrinopolitan îl numesc „N. fr. Presse“ mult mai nimerit „Maffia macedo-bulgara;“ ea se deosebesc de cea siciliană prin aceea, că e o maffia pe față, care lucrază fără nici o șială în mijlocul Europei.

În adevăr — continuă „Constituționalul“ — măsurile energice luate de guvernul nostru, au avut efectul neașteptat de a da de gol întregul organism și totă puterea, de care dispune comitetul macedo-adrinopolitan, și etă cum:

Guvernul bulgar confiscă Țiarele române, pentru-ca elementele sănătoase ale populației bulgare să nu aște nimic despre descoperirile, ce se fac la noi.

De ce procede astfel guvernul bulgar? Răspunsul e limpede: nu-i convine, ca marele public, și în special opoziția din Bulgaria, să cunoscă cele ce se petrec. Deocă guvernul bulgar ar avé intenția sinceră de a stârpi focarul de șantaje și crime, care se numesc comitetul macedo-adrinopolitan, el s'ar folosi de descoperirile, ce se fac la noi, ar contribui la vulgarizarea lor și i-ar veni foarte ușor, ca să dea lovitură de grație Țisului comitet.

Dér guvernul bulgar procede în sens invers. Nu este ôre acesta o dovadă de solidaritate între guvern și maffia macedo-bulgara? Și care e rezultatul acestei solidarități s'eu mai exact complicități, decât nu absoluta lipsă de autoritate a guvernului și creșterea enormă a puterii maffiei?

Ceva mai mult. Guvernul bulgar este așa de anihilat de câtră comitetul macedo-adrinopolitan, încât acesta a început a dicta pe față. El, comitetul, prin diferitele sale ramificațiuni, a decis să lucreze pentru evadarea deținuților bulgari dela noi; el, comitetul, prin diferitele sale ramificațiuni, agită ideea unei mișcări a elementului bulgar în România. Acesta e de sigur un serviciu de bun vecin. Dér guvernul bulgar? El șede și privește, nu știe ce se petrece, pe teme de maffia sa, s'eu în realitate e complice cu dânsa, face parte din asociațiune.

Sunt însă lucruri și mai grave, fiindcă guvernul bulgar e direct răspunzător de acestea. E că în Rusiinc o bandă de 4—500 de indiviși macedoneni fac exerciții militare cu instructori, cari fac parte din armata permanentă activă a Bulgariei. Acești 4—500 de eroi macedoneni, cam au aerul caraghios: dér faptul dovedescă cât de nul și cât de vinovat e în același timp guvernul bulgar.

În scurt, în Bulgaria nu există un guvern, anarhia este atotputernică, statul bulgar, creat prin vârsarea atât de mare de sânge nobil, și românesc și rusesc, a ajuns a fi guvernat de o asociațiune de rău făcători, er guvernul s'eu este s'eu absolut nul, s'eu complice.

În fine „Constituționalul“ exprimă speranța, că starea de lucruri din Bulgaria

nu va fi cu putință să fiă tolerată de puterile europene. O sfântă datoriă de a interveni o are Sublima Pôrta, fiind și în interesul ei a face să domnescă o stare normală în principatul Bulgariei, care stă sub suzeranitatea Turciei și este tributara acesteia.

Adunarea generală a Asociațiunii.

Convocare.

În sensul ȘȘ-lor 23 și 26 din statutele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, se convoca

Adunarea generală ordinară

a Asociațiunii la Băile-Herculane, pe Țilele de 9 și 10 Septemvre st. n. 1900, pe lângă următorul

Program:

Ședința I.

Duminecă în 9 Sept. st. n. 1900 la 11 ôre a. m.

Ordinea de Ți:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegațiilor prezente.
3. Raport despre activitatea comitetului central în anul expirat.
4. Alegerea comisiunilor: a) pentru esaminarea raportului general; b) pentru esaminarea rațiociniului pe anul 1899 și a proiectului de budget pentru anul 1901; c) pentru studierea proiectului de regulament despre înființarea secțiunilor științifice și literare, înaintat spre aprobare; d) pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor.
5. Propunerii eventuale.

Ședința II.

Lună în 10 Sept. st. n. 1900 la 10 ôre a. m.

Ordinea de Ți:

1. Raportele comisiunilor esmise în ședința primă.
2. Propunere relativ la inactivarea secțiunilor științifice și literare.
3. Fixarea locului pentru procăsimă adunare generală.
4. Dispozițiunii pentru verificarea proceselor verbale.
5. Închiderea adunării generale.

Disertațiunile se vor ceti în o ședință specială, ce se va ține Duminecă în 9 Septemvrie n. la ôrele 3. p. m.

Se observă, că eventualele disertațiuni și propunerii au să fiă prezentate în scris presidiului Asociațiunii

(în Sibiu, Strada Morii Nr. 8) cu 8 Țile, er eventualele interpelațiuni cu 4 Țile înainte de adunarea generală.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiu la 9 August 1900.

I. M. Moldovanu m. p.,
președinte.

Nicolau Togan m. p.,
notar.

Starea lucrurilor în China.

Trupele aliate înaintea Pekingului.

Totă săptămâna acesta nu s'au vorbit de alt-ceva, decât despre înaintarea trupelor internaționale aliate spre Peking, capitala Chinei.

De când aliații au bătut pe Chinei la Peicang și Jang-tsun, drumul lor spre Peking nu mai era greu de făcut. Armata chineză s'au resfirat în tôte părțile dinaintea armatei internaționale de 30,000. Deja în 8 August aliații au ajuns la Hosivu, c'o Ți mai târziu au ocupat Auping, unde au mai stat vr'o două Țile. Japonesei au ocupat în 12 August Tungciu, oraș, dela care numai 12 kilometri mai erau până la Peking.

Calea dela Tungciu până la Peking au făcut'o aliații într'o singură Ți, așa, că — după scirile telegrafice din urmă — trupele internaționale au sosit Lună în 13 Aug. sub zidurile Pekingului.

Firește, scirile acestea au încă lipsă de confirmare. Mâne-poimâne vor sosi de sigur și amănunte despre înaintarea aliaților. De-ocamdată se spune numai atât, că Chinezii din Peking s'au înpăimântat la vestea acesta și se dice, că însuși fanaticul principe Tuan și Boxerii au părăsit Pekingul.

După tôte acestea, ambasadorii și străinii din Peking ar fi ca și mântuși.

Urmază însă de aci încolo deslegarea marelui întrebări: ce vor face puterile, pentru-ca să primescă satisfacțiă cerută și garanțiile pentru viitor? Anglia deja a pus până acum binișor mâna pe China de miașă-di; ea a concentrat armată în Shanghai și păzesce cu ochii 'n patru valea Jang-Ce nu numai contra invasiunilor chinezesc, ci și contra Europeenilor. Pasul acesta al Angliei este privit cu ochii răi de câtră celelalte puteri.

Acum China începe să o dea spre pace. A însărcinat pe diplomatul chinez Li-Hung-Ciang să negocieze cu puterile mai întâi asupra unui armistițiu, sub durata căruia să se stabilescă condițiunile de pace. Se dice, că unele dintre puteri ar fi învoite cu acesta, dér mai întâi ambasadorii să fiă puși în absolută siguranță.

Se crede, că Japonia și America vor lua rolul de mijlocitoare a păcii.

Dér se pare, că până se va face pacea cu China, are să trecă încă multă vreme. Intre marile puteri a început deja de pe acum să se declare serioșe neînțelegeri. Nu numai Anglia se silește ași împlânta piciorul într'o parte a Chinei, dér și Rusia și Japonia încep să se misce puternic. Rusia ține gata 200,000 de ômeni înarmați, cu cari în tot momentul pôte să tragă cu buretele peste planul, de a nu se face nici o schimbare în starea teritorială de aȚi a Chinei. Japonia are gata 25,000, pe cari vré să-i transporteze în Coreea, la care rimnesce de mult.

Situațiunea acesta e destul de grea și complicată și comandantul german Waldersee nu va avé lucru puțin de isprăvit, mai ales decât se va avé în vedere, că puterile n'au trimis fiă-care trupe în număr egal, ba unele din ele și-au rezervat dreptul de a lucra și procede după cum le dictază interesul propriu. Așa fiind, Germania, care a luat rolul de frunte în acțiunea contra Chinei, și care s'au angajat mai mult decât tôte celelalte puteri, are o pozițiune foarte grea, mai ales când nici Rusia, nici Franția și Anglia nu merg și nu jocă în acest mare conflict după cum li-se cântă din Berlin.

Din România.

Crimele bulgăresci. — Ultimele descoperiri ale justiției.

Guvernul bulgar — scrie „Timpul“ — în răspunsul s'eu la nota energică a guvernului nostru, a spus, că nu va lua măsuri pentru urmărirea culpabililor, decât atunci când i-se va aduce proba vinovăției lor. Noi am spus de-atunci, că dovedii avem destule; acum însă dovedile găsite în urma stăruițelor harnicilor noștri magistrați, sunt multe și sunt de-o extremă gravitate.

Espunem, mai jos, descoperirile instrucțiunii.

În urma unor destăinuiri ale asasinului Dumitroff, au fost arestați studentul dela științele de stat, Peteff, și un anume

prețul sângelui s'eu. Și într'adevăr cum putea țarismul, a cărui deșială a fost tot-déuna robirea popôrelor, să vadă cu ochii buni desrobirea nêmului român? Cât privește pe Turci, ei se arătară la început princișii ausei lui Tudor, dér bănuind mai târziu, în urma a tot felul de intrigi, că el lucrază în înțelegere cu grecul Ipsilante, pierdură încrederea într'ensul.

În urma atâtor desilusiuni, ori cine ar fi dat în lături.

Tudor însă nu-și pierdu cumpêtul de loc, ci urmă cu răbdare opera ce începuse; era hotărît a nu se da înapoi și de a doborî cu ori-ce preț tôte piedecile, ce 'i se vor pune în cale. Căci Tudor nu se sculase pentru sine, el se sculase pentru desrobirea unui nêm întreg, ale căru drepturi erau necăstite de o haită de streini, și pentru împlinirea acestei nobile ideii el se credea dator să lupte până la môrte. Tudor nu mai exista ca individ, în el se înjghebase ființa unui popor întreg, care aștepta dela dânsul mântuirea. El nu ținu dér sêmă nici de ura boierilor greci, nici de disprețul Rusiei, precum nici de îndoiala Porței, ci merse înainte cu fruntea senină și cu cugetul împăcat, că luptă pentru o cauză sfântă. Fără a mai aștepta răspunsurile Pa-

șilor și ale boierilor divăniți, cari nu mai veniau, Tudor părăsesce Oltenia, unde lasă pe fratele s'eu cu 12,000 ômeni ca să țină liniștea câtă vreme va lipsi, și pornesc spre București cu o armată alcătuită din țărani, pandurii și arnăuții de ai lui Prodan. Bucureștii erau ținta sa, căci numai în capitala țerei, cum am vedut, putea să zădărnicescă de o parte mișcarea grecescă, er pe de alta să aducă la îndeplinire desrobirea poporului.

Vestea plecării lui Tudor spre București umplu firește de spaimă pe boierii greci. Ei începură a-și încărca averile și a fugi spre munți, care încotră putea.... Negustorii cei mari, închipuindu-și că Tudor are să-i despoe de avutul lor, se închiseră, unii prin pivniți, er cei mai mulți apucaseră și ei drumul spre munți. Toți acești nenorociți, cari fugeau de grôza lui Tudor, cădura în mâinile bandelor de arnăuți și tâlhari, cari cutreeră țera în lung și în lat, și cari nu numai îi jefuiau de tôte averile, dér atentară și la viața lor. Cât privește armata lui Tudor, deși alcătuită din felurite elemente, e vedut, că ea n'au făptuit în mersul ei spre București aprôpe nici o crimă, nici un jaf. Ca tôte naturile mari, Tudor avea defectul estremei: pe

cât era de bun și de îndurător față cu toți, cu atât era de aspru pentru o abatere cât de mică sêvârșită în paguba causei sale. Scopul sfânt ce urmărea trebuia să rămână pur și nepătat și Tudor n'ar fi îngăduit nimênu să-l calce cât de puțin.

De aci poruncile strajnice, care atârnav pe capetele ômenilor săi și pedepsă cu môrte la cea mai mică călcare a lor. Eță de ce trebuie să credem pe cuvânt cele ce se spun asupra jafurilor, pe cari le-ar fi făptuit ômenii lui Tudor. Și într'adevăr este greu a se deosebi, în vălmășagul neorânduelilor de pe atunci, când țera era bântuită de trupe de tot soiul, și mai ales de zavergii lui Ipsilant, scopurile ce nutria fie-care; așa, că nu e tocmai lucrul prea din cale afară ca rêscoala lui Tudor să fi fost amestecată cu a Grecilor și să se fi atribuit trupelor sale jafurile și fârdelegile făptuite de bandele streine. Un singur exemplu, pe care îl împrumut dela un scriitor neiscălit de pe acea vreme, ne va da o idee, de felul cum înțelegea Tudor să facă a-se respecta poruncile sale pe de o parte, er pe de alta și de numărul jafurilor făptuite de trupele sale.

Pe drumul Bolintinului, un nenorocit de pandur merse de jefui noștea o casă a

unui țeran; țeranul la Țiuă veni de se plânse lui Tudor, care porunci să se găsescă pandurul negreșit, pe care îl și găsiră. Adus cu tôte lucrurile luate dela țeran, Tudor le înapoiă păgubașului, er pe pandur porunci să-l spândure la minut.

Astfel stăpânea Tudor, ne spune acel scriitor, pe pandurii lui, cari n'au jefuit pe nimeni, și rău unii din scriitori Țic, că pandurii au jefuit: toți nu știu nimic.*)

În Țiuă de 10 Martie, opt-spre-Țece Țile dela rêscularea sa, Tudor sosesc la Ciorogarla și tăbără aci înainte de a intra în București. El trimite orășenilor o proclamațiă, prin care îi încredințază de curățenia gândului s'eu și îi rógă a se ține liniștiți, că nu le va face nici un rău. În vremea acesta caimacam la București era Costache Negri. După môrtea lui St. Șuțu, întâmplată la 19 Februarie 1821, Pôrta nămise în loc-i pe Sc. A. Calimach, care era caimacam și peste Moldova. Pârându-i-se însă fanariotului, că Moldova era mai bună la stors, el rêmase acolo și în Muntenia trimisese ca locșitor pe Costache Negri. Puterea armată, în număr de 2000 ômeni, se găsea pe mâinile a doi căpitani ai gar-

*) Vedî artic. anonim din „Revista“ lui Tocilescu.

Spirea Alexoff, băcan din calea Moşilor. Dumitroff declarase, că aceşti doi sunt complicit la asasinarea lui Mihăileanu şi că l-au pus la cale, ér Trifanoff, complice la asasinarea lui Fitowski, declarase, că aceşti doi fac parte din comitetul secret bulgar din capitală şi că ei sînt corespondenţi cu Boris Sarafoff, şeful comitetului revoluţionar din Sofia.

Numerose confruntări s'au făcut la instrucţia între Dumitroff, Trifanoff, Peteff şi Alexoff. De la început Peteff a făcut declaraţiuni complete, din care reiese culpabilitatea şi complicitatea lui, atât la asasinarea lui Mihăileanu, cât şi în celelalte agitaţiuni bulgăresci. Alexoff însă tăgăduia cu un cinism revoltător. Pus faţă în faţă cu Trifanoff, acesta l'a povăţuit să spună tot, ca să-şi ușureze situaţia; în cele din urmă Alexoff s'a convins şi a făcut şi el declaraţiuni complete.

Alexoff, între altele a mărturisit, că corespondenţa cu Boris Sarafoff o are ascunsă la locuinţa lui din calea Moşilor. Imediat s'a făcut aci o descindere şi s'a descoperit în fundul curţii îngropată o cutiuţă de fer cu numeroase şi preţioase scrisori, adresate lui Burlacoff şi Iconomoff de către Boris Sarafoff, de către colonelul comandant al garnisonei din Ruscini, de Covaceff, Capceff şi de alţi membri ai comitetului revoluţionar bulgar, cari ocupă înalte poziţiuni oficiale la Sofia. Iconomoff şi Burlacoff dăduseră aceste preţioase acte în păstrarea lui Alexoff, când au părăsit România.

Scrisorile fiind traduse, s'a constatat, că conţinutul lor este de o extremă gravitate; s'a descoperit aci întreaga întocmire a planului uciderii lui Fitowski, schiţarea câtorva proiecte de asasinare a câtorora Români de frunte şi proiectul pentru omorirea lui Trifanoff.

Trifanoff, implicat în omorul lui Fitowski, e un instrument al comitetului revoluţionar. Atunci, pentru- ce să fiă ucis? Eită explicaţia. Când a fost arestat Trifanoff, ca să-şi ușureze viaţa, a comunicat poliţiei şi justiţiei noastre lista tuturor membrilor comitetului revoluţionar din Sofia; din aceea clipă ei a fost condamnat să părăsască.

Printre scrisorile din cutiuţa de fer este una semnată de colonelul comandant al garnisonei din Ruscini, care ordonă lui Stoian Dumitroff să omore pe Trifanoff, care se afla arestat la Văcăreşci. Patrioţii bandedi aleseră pentru morţea lui Trifanoff otravă, care se-i fidă dată în mâncare la penitenciar şi astfel sentinţa comitetului se fiă executată. Graţie însă descoperirii acestei scrisori, Trifanoff a fost scăpat.

Eită acumă, cum s'a găsit otrava trimisă din Sofia:

Alexoff, luat de scurt de judecătorul de instrucţia, a răspuns, că otrava o are ascunsă în cutia mea-ei. Asără pe la orele 7 judecătorul de instrucţia a făcut o nouă descindere la băcănăria lui Alexoff din calea Moşilor. Fratele lui Alexoff nu voia să spună unde este otrava. În cele din urmă a spus, că a aruncat-o în latrină. Un ţigănuş vîndător de diare, s'a băgat în latrină şi a scoas imediat cutia. S'a constatat, că în cutia era otravă.

Dumitroff voia — cum am spus mai sus — să omore cu otravă pe Trifanoff, prin mijlocirea spălatoresei penitenciarului Văcăreşci. Planul însă a fost aflat eri. S'a

mai descoperit de asemenea, că nisece Bulgari din comitetul din Bucureşti încerca să facă cu putinţă fuga din închisoarea dela Văcăreşci a lui Dumitroff şi Boiceff.

Spre a termina, vom spune, că Covaceff este secretarul comitetului revoluţionar din Sofia şi redactor al ziarului „Reforma“, organul autorizat al lui Boris Sarafoff. Er Capceff este încasatorul comitetului revoluţionar bulgar şi însărcinat să smulgă banii dela Români din Sofia prin crime şi şantajii criminale.

Multe din scrisorile descoperite la Alexoff sunt scrise de aceşti doi adjutanţi ai lui Sarafoff.

Dovezile acestea vor fi comunicate, împreună cu altele, guvernului din Sofia.

Presă străină şi nota guvernului român.

Presă străină, ocupându-se de conflictul româno-bulgar, se exprimă în termeni foarte buni pentru România.

Aprôpe toate zărele găsesc, că guvernul român are tot dreptul să procedeză cu cea mai mare energie în contra Bulgarilor.

Aşa ziarul „Giorno“ din Roma comentând nota trimisă de guvernul român către puteri şi către tripla alianţă, spune, că nu e prima dată când România cere asigurări în contra Bulgariei, der până acum a fost înzadar.

„Giorno“ crede, că de astă-dată reprezentanţii Italiei, Germaniei şi Austriei în Sofia vor să se împue.

De asemenea şi ziarul „Neue Freie Presse“ din Viena, vorbind de complotul bulgar şi de nota guvernului român, spune, că puterile trebuie să sprijinescă în mod energetic pe România în contra Bulgariei.

De alt-fel dreptatea cauzei României este recunoscută de totă lumea politică, şi guvernul român îşi va face datoria pe deplin în această privinţă.

Meetingul studenţilor.

Amanunţat, că alaltăseră s'au întrunit studenţii la Asociaţie, în vederea meetingului de protestare, care se va ţine Duminecă, în contra asasinilor bulgari.

La întrinirea de alaltăseră s'a ales un comitet compus din d-nii C. Brăescu, Luca Rusu, Const. Naum, S. Corbeanu, Arteni şi L. Niculescu, care a fost însărcinat cu lucrările pregătitoare pentru acest meeting.

Comitetul s'a întrunit Vineri dimineaţa şi a stabilit următoarele:

1) Lansarea unui manifest către cetăţenii Capitalei. Manifestul a fost redactat şi dat la tipar.

2) Scoţerea unui număr unic de ziar intitulat: „Jos Asasinii!“

3) S'a stabilit programul meetingului.

4) S'a hotărît invitarea la acest meeting a presei, a Ligei culturale şi a tuturor societăţilor din capitală.

5) S'a hotărît ca, pentru buna ordine a manifestaţiei, toţi cei cari vor voi să ia cuvântul, să se înscrie mai dinainte la d. C. Brăescu, strada Ştirbei-Vodă Nr. 30.

Toţi studenţii vor purta cocardă tricoloră la butonieră.

Studenţii şi societăţile, cu drapelele în doliu, se vor întruni la orele 9 dimineaţa în grădina Cismăgiu, de unde vor porni într'o manifestaţia grandioasă şi pacifică până la şosea.

SCRIRILE DILEI.

5 (18) August.

Din cauză, că legea pentru repausul de Duminecă (art. de lege 13 din 1891) prescrie repausul şi pentru ziua de Sf. Stefan, ce cade poimăne, în 20 August calendarul gregorian, numărul proxim al fôiei noastre va apăre numai Marţi sêra.

Cărţi postale confiscate. Prin librăriile săsesce din Braşov şi Sibiu se vindea în număr mare nisece cărţi postale ilustrate cu chipul lui Roth, unul din capii mişcărilor săsesce dela 1848. Şovinismul maghiar privea cu ochi răi la aceşti şi gazetele unguresce au început să sberie ca eşite din minţi, că prin astfel de cărţi postale ilustrate „se vatămă sentimentul naţional maghiar“. Sberetele lor au avut rezultatul că organele poliţienescce, au confiscat dizele aceste sute şi sute de cărţi postale provédute cu chipul lui L. Roth, atât în Sibiu, cât şi în Braşov. La librăria d-lui Hiemesch din Braşov au fost confiscate peste 200 de bucăţi prin comisarul de poliţie Reinisch şi s'a poroit tot-odată cerceţare contra d-lui Hiemesch. — Aşa gândesce regimul „legii, dreptului şi dreptăţii“ să salveze „statul naţional maghiar“. Ceva mai ridicol nici că se pôte închii!

Adunări culturale. Despărţământul Oraviţa al „Asociaţiunii“ îşi va ţine adunarea în 2 Septemvrie n. în Sasca-montană. — Despărţământul Beiuş al „Asociaţiunii“ îşi va ţine adunarea în 2 Sept. n. în Rogoz.

La aceste adunări e de dorit să ia parte cât mai mulţi Români, bărbaţi şi femei.

Tempestate. Se scrie, că în ţinutul Beiuşului s'a descărcat eri o furtună grôznicoză împreună cu tunete şi grindină. Viile şi cucuruzele comunelor Negrilesc, Tătaifalva, Tarkauy, Dragonest şi Mezeş sunt nimicite. În Mezökö au fost loviţi de fulger pe câmp doi muncitori.

Mulţămită. Subsemnatul mă simţesce plăcut, îndatorat a mulţămi publice d-lui George Stoica, de prezent contabil în Bucureşti, care a dăruit bibliotecii Agenturii Asociaţiunii din comuna noastră Tohanul-vechiu, 28 de cărţi alesce. De-asemenea d-lui George G. Pandrescu, care a dăruit 6 cărţi şi 2 broşuri; d-lui Spiridon Boita şi d-sale d-lui Beniam Popa, cari au dăruit cât cocarte

bibliotecii noastre. În numele poporului pentru care s'a înfiinţat şi această bibliotecă, rog pe toţi acei P. St. Domni, cari doresc luminarea şi înaintarea lui a contribuîi fie cu cărţi fie cu broşuri să dăiare la augmentarea acestei bibliotecii, lucru pentru care noi păstrându-le amintirea, le vom fi şi foarte mulţămitori. — Tohanul vechiu, la 15 August 1900. Mois Brumboiu, preot gr. cat., preşed. Agenturii.

Foc din trăsnet. Sâmbăta trecută după amiazi — serie „Bun. Econ“. — s'a descărcat asupra Orăştiei şi ţinutul ei, ca şi pe la Deva, Geoagiu, etc., o furtună năprasnică, cu ploie colosală, fulgere şi trăsnete. În Orăştie un trăsnet puternic a lovit în colţul surii dela casa Nr. 34 în drumul ţerii (peste drum dela şcoala română) cu atăta tăria, că întreg oraşul s'a sguduit şi fie-care ou credea, că aci în a lui casă a trăsmit unde-va. Şura a luat foc îndată, şi deşi ploua ea versând cu ciubarul, a ars întregă. În şură se aflau mai mulţi husari şi în grajd caii lor, cari însă au scăpat numai cu spaima cea mare.

Un apel către editorii şi autori de opuri. Dela Arad primim un apel dat de comitetul central al „Reuniunii învăţătorilor români dela şcoalele populare confessionale ort. din protopopiatele aradane I—VII“ şi subscris de d-l profesor Teodor Ceontea preşedinte şi Florian Cioba bibliotecar. Apelul e adresat tuturor Românilor de bun simţ, ér în special d-lor autori şi editori de cărţi, rugându-se: „să se îndure a dăru bibliotecii amintitei reuniuni câte-un esemplar din rodul spiritual, ce li-a ajutat Dumneşcu să creeze, asigurându-i, că pentru această tineră reuniune fiă-care donaţiune va fi considerată de un talant, care-şi va aduce rōdele sale îndecite“. Opurile sunt a se trimite la adresa preşedintelui Teodor Ceontea profesor (seminarului diecesan). — Recomandăm căldurosului sprijin al binevoitorului public român acest apel.

Nou oficiu postal. Cu ziua de 15 n. c. în comuna Dras, s'a înfiinţat un nou oficiu postal. Tot ce este de trimis acolo e a se adresa: posta Dras per Caţa.

Rapiţa. Ministrul român al domeniilor a făcut o statistică asupra producţiunii rapiţei în România anul acesta. Anul curent au fost sămănate cu rapiţă în România 248.434 de hectare. Producţiunea totală se ridică la 2.715.303 hectolitri. Valōrea producţiunii acestei rapiţe trece peste 27 de milioane.

Un conducător de tipografie, cu praxă şi pregătiri bune, doresce a se angaja la vre-una din tipografiile din Transilvania, sêu România. A se adresa la administraţia zăiarului nostru.

Concerte. Musica orăşenescă va cânta mâne şi poimăne, în 19 şi 20 l. c., la hotel

dei de arnăuţi: Iordache şi Sava. Cel dintăiu bulgar, al doilea grec de origine şi de suflet era viclén, ca şi Domnul pe care îl slujia, unul din acei Greci, ce nu înţelegea a pierde folōsele materiale, de ori unde ar fi venit ele.

A doua şi dela proclamaţia trimisă dela Ciorogărla, Tudor intră în Bucureşti cu 6000 de ômeni, în strigătele de veselie ale mulţimei. Sava cu ai lui se retrase la Mitropolie, care era întărită. Cum însă Tudor nu voia să dea de bănuît nimênu, căci mulţi îi atribuiau scopuri ascunse, într'alte, că ar fi aliat lui Ipsilant, el puse de chiamă tot norodul, precum şi pe boierii rēmaşi şi pe grecul Sava, la o întâlnire, unde el spuse pe cîste, că „n'a venit cu nici o rēutate asupra Bucureştilor, ci numai în scop de a scăpa acest oraş de furia trupelor eteriste“. Apoi îi îndemna pe toţi „a îmbrăţişa cauza sa, şi mai vârtos pe boierii de a se uni cu obştescul norod, ca să inceteze ori-ce jaf şi ori-ce nedreptate, ce au cercat până acum“. Mai invită pe norodul „să vină sub stégul sêu, ca el să scape de răspunderea dăjdiilor, cât şi de celelalte dări şi orândueli, cum şi jafurile vor lipsi cu totul, aşa, că vor înţelege ei însi-şi scăparea robiei întru care s'au aflat până acum!“

De mult nu mai auşise poporul nisece cuvinte atât de dulci, cari erau un balsam la suferinţele ce înduraseră până atunci şi toţi erau nedumeriţi şi se întrebau cu mirare, decă cele auşite cu urechile lor erau cu putinţă. Duiōsele cuvinte ale lui Tudor înduplecară până şi pe boierii, cari erau români, căci ei recunoscuseră în Tudor un apărător al lor împotriva lui Ipsilant. Câteva zile după această întâmplare, ei îi dădură o carte de adevărire, prin care recunoscseau, că pornirea dumnealui slugerul Tudor Vladimirescu nu este rea şi vătămătoare, nici în parte fie-căruia, nici patriei, ci folositoare şi isbăvitoare, pe care ca pe unul de binele ţerii voitor şi de trebuinţă obşteii norodului, l'am primit totă politia Bucureşci cu drag şi cu braţele deschise...“. Faţă cu această bună primire din partea orăşenilor, nici Tudor nu se lăsa mai pe jos. El dete aspre poruncî ômeilor sêi, oprindu-i de a face cea mai mică supărare orăşenilor, ci de nu, cu cumplită pedepsă îi va pedepsi. Mai dete alte poruncî prin care dă voia locuitorilor, „că ori unde vor găsi un pandur sêu arnăut, că jefuesce casa cuiva, de nu-i vor pute prinde vii, slobodî sunt să-i impuce şi morţi să-i aducă la dēnsul“. Orândui şi ispravnicî prin impre-

jurimile Bucureştilor, ér pe ispravnicul de Ilfov îl însărcină să-i îngrijescă armata cu cele trebuincioase.

Pe când Bucureşcii erau astfel ocrotiţi de Tudor, o scire furtunosă veni să turbure liniştea generală. Ipsilante, cu eteriştii lui, erau în ajun de a se asvării asupra oraşului. De-ocamdată se aşedase în Târgovişte, de stringea la oşti şi arunca la biruri peste biruri şi zaharele peste zaharele pe spinarea bieţilor ţeranî. Nouş zile după venirea lui Tudor sosesc şi Ipsilante în Bucureşti şi tăbără la Colentina. Spaima orăşenilor fu nemărginită, căci nu sciau singuri ce să mai creşă. La Mitropolie era Sava cu ai lui, la Cotroceni Tudor cu trupele sale, ér la Colentina Ipsilante cu eteriştii: trei armate duşmane în acelaşi oraş! Bieţii locuitori, cari erau într'o mare nedumerire, pe de o parte se temeau ca să nu isbucnescă vre-o luptă între eterişti şi Tudor, care se se verse peste capul lor, ér pe de alta tremura să nu vină Turcii în ţeră, pentru potolirea acestor rēscōle şi să-i pedepsescă tot pe ei. Der de luptă nici că putea fi vorba între Tudor şi Ipsilante, căci şi unul şi altul se îndoia de puterea fie-căruia. Afară de acesta Tudor jurase orăşenilor, că nu va vērşa o picătură de

sânge câtă vreme va fi în mijlocul lor. Fiind-că această stare de lucruri nu putea să mai dăinuescă, Tudor planuî să îndepărteze pe Ipsilante cu o vorbă bună, sêu cel puțin să-i afle tainele ce avea. Se duşce der cu 50 de panduri în cortul lui Ipsilante. Grecul îl primî bine, apoi îl întrebă: Arhon Slugler, câtă oştiră ai? Am cu mine ad 13,000 de ômeni şi la Craiova cu frate-meu 12.000. Grecul îl bătu viclencesce pe umeri şi îi dişe: Bravo, Arhon Slugler! mă bucur Atunci şi Tudor întrebă pe grec: Excelenţ! Vostră cu câtă oştiră ai venit, căci mi s'a diş, că ai să vii cu 60,000 oştiră regulată muscălescă. Nu am venit cu oştiră, răspunse grecul cu infumurare, ci am venit cu porunci. Tudor îi dişe să vedem şi eu acele porunci. Tu nu eşti vrednic a vedea poruncile mele! Tudor se simţi foarte atins la aceste cuvinte îndrăsneşe ale fanariotului şi se răsti la dēnsul: Decă eu în ţera mea cu 24 mi oştiră, nu sunt vrednic să ved poruncile Măriei Tale, rămâi sănētos! În laconismul sêu obiēnuit se dişe, că Tudor ar fi diş la sîrşit: „În Grecia este locul Grecilor, ér nu în ţera romănescă al Românilor.“)

(Va urma).

*) Veđi Xenopol, op. cit., vol. V.

„Pomul verde“. Intre alte piese mâne se va cânta și „Visul unui rezervist“, de Zieherer. Inceputul la 8 ore sêra. Intrarea 60 bani.

— Ađi, mâne și poimâne un taraf de lăutarî din Abrud sub conducerea măestrului lor Iosif Schebor, vor cânta dela 2—6 ore d. a. la restaurantul „Elisium“ din Nou 60 b., 14) G. Pitiș plug. 40 b., 15) Iosif Blaga plug. 40 b., 16) George Pușcaș jun. plug. 40 b., 17) George Barete plug. 40 b., 18) Toma Breșcan plug. 40 b., 19) Achim Gabor plug. 40 b., 20) G. Pacleajun. plug. 40 b., 21) V. Stoica plug. 40 b., 22) Nic. Baicu plug. 40 b., 23) Zinovia Morariu cond. asilului 40 b., 24) Tănase Inache plug. 40 b., 25) Dumitru Cățian plug. 40 b., 26) Ioan Bordean plugar 40 b., 27) Ioan Tubi ferar 40 b., 28) Ios. Burete plug. 30 b., 29) Ioan Bărsan plug. 20 b., 30) George I. alui George 20 b., 31) Vasile Vlad plug. 20 b., 32) Nic. Pitiș plug. 20 b., 33) Nic. Vasilcoi jun. ăiler 20 b., 34) Nic. Sebest plug. 20 b., 35) Vas. Vidrea măestru eismar 20 b., 36) Ioan Ciucu jun. ăiler 20 b., 37) Dumitru Nistor ăiler 20 b., 38) Ioan Ciucu sen. 20 b., 39) I. Baicu plug. 20 b., 40) Maria Iorga v.đ. sêracă 10 b., 41) Reveica Gabor v.đ. sêracă 10 b., 42) Ioan N. Croitor plug. 10 b., 43) Nic. Cîrca plug. 10 bani.

Contribuiri în scop de binefacere.

Colecta făcută în Rotbav pentru masa studenților români din Brașov prin d-l paroch Ioan Leucescu umblând din casă în casă în mai multe rânduri, a rezultat următoarele sume:

- 1) Ioan Leucescu paroch 4 cor. 20 b.,
- 2) G. Radu sen. plugar 4 cor., 3) G. Fulea inv.đ. 2 cor., 4) I. Leuca plug. 1 cor., 5) Nic. Muntean plug. 1 cor., 6) I. Radu plug. 1 cor., 7) I. Bosorogea plug. 1 cor., 8) G. Șolcă plug. epitrop 1 cor., 9) Ioan Stoica inv.đ. pens. 1 cor., 10) Zosim Leucă plug. 50 ban., 11) G. Gligor plug. 50 b., 12) Andreas Guth, hotelier 50 b., 13) P. Răsu 60 b., 14) G. Pitiș plug. 40 b., 15) Iosif Blaga plug. 40 b., 16) George Pușcaș jun. plug. 40 b., 17) George Barete plug. 40 b., 18) Toma Breșcan plug. 40 b., 19) Achim Gabor plug. 40 b., 20) G. Pacleajun. plug. 40 b., 21) V. Stoica plug. 40 b., 22) Nic. Baicu plug. 40 b., 23) Zinovia Morariu cond. asilului 40 b., 24) Tănase Inache plug. 40 b., 25) Dumitru Cățian plug. 40 b., 26) Ioan Bordean plugar 40 b., 27) Ioan Tubi ferar 40 b., 28) Ios. Burete plug. 30 b., 29) Ioan Bărsan plug. 20 b., 30) George I. alui George 20 b., 31) Vasile Vlad plug. 20 b., 32) Nic. Pitiș plug. 20 b., 33) Nic. Vasilcoi jun. ăiler 20 b., 34) Nic. Sebest plug. 20 b., 35) Vas. Vidrea măestru eismar 20 b., 36) Ioan Ciucu jun. ăiler 20 b., 37) Dumitru Nistor ăiler 20 b., 38) Ioan Ciucu sen. 20 b., 39) I. Baicu plug. 20 b., 40) Maria Iorga v.đ. sêracă 10 b., 41) Reveica Gabor v.đ. sêracă 10 b., 42) Ioan N. Croitor plug. 10 b., 43) Nic. Cîrca plug. 10 bani.

Suma 26 cor. 70 b., două-deci și șese cor. și 70 bani.

Primescă d-l colectant și toți contribuenții cele mai vii mulțamite.

Direct. școlilor medii din Brașov.

Din Sibiu ni-se scrie: La fondul veduvelor și orfanilor meseriașilor români din Sibiu, numit și al iubitorilor răposat, creat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, în loc de cunună peritoare s'au încesat în memoria răposatului jurist Moga dela d-nii: L. R. Prășcan, Valeriu Tăbăcariu, jurist, câte 2 cor.; N. Moisin, măsar, Seliște, I. F. Zacharides, compactor, D. Mosora, inv.đ. Seliște, Vic. Tordășianu și Elie Dopp, inginer, câte 1 cor.

— În memoria secretarului Dr. I. David: Dr. Vasile Dan de Apșa, Dr. Stefan Rozvan, candidați de adv., Ioan Aleman, silvicultor, Nic. Vătășan prof., Pavel Cotoș, funcț. cons., Cornel Simu, funcț. la „Albina“, Vic. Tordășianu, câte 1 cor. — Pentru răposatul fost director școlar în Avrig Ioachim Băcilă: d-l Ioan Căndea, funcționar în Burosesel 4 cor. 70 bani (5 Lei); pentru răposata Elena Țurcă, din Sibiu, d-l Nicolae Roșca, măestru măcelar 1 cor., și pentru clericul absolvent Iuliu Neamțu din Dobra d-l Ioan Rebeaga, funcț. la „Albina“, contribuie 1 cor. Fondul ađi numeră 450 cor. 81 bani.

Petreckeri.

Betlean, (S.-Dăbăca) 1900.

În 12 Iulie n. c. s'au ținut în Betlean (comit. Solnoc-Dăbăca) indataitul „bal filantropic“ în favorul bisericii și școlei. Deși timpul a fost nefavorabil pentru scopul nostru, — căci a plouat în torenți atât în ziua petrecerei, cât și înainte cu câte-va zile, — totuși s'au prezentat un numer frumos de oșpeți, chiar și de prin depărtări. Deși nu mulți au putut participa, noi totuși suntem mulțamiți cu rezultatul atât moral, cât și material. Sperăm însă, că în

anul viitor la același timp ărași ne vom revede și atunci vom fi în număr și mai mare.

Venitul material a fost frumuseș. Au intrat la cassă 81 fl. 70 cr., din carți subtrăgându-se spesele au rămas venit curat 37 fl. v. a.

Cu suprasolviri marinimose au binevoit a contribuit următorii D-ni: Dr. Al. Cheresțeș, adv. Deși 3 fl., Dr. Iuliu Chitul, medic în loc 1 fl., Gajzágó Vilmos, protopretor în loc 1 fl., Dr. Emil F. Negruțiu, medic în Blași 3 fl., M. O. D-n Greg. Pușcariu, protopop în loc 1 fl., Sim. Moldovan, inv. pens. în loc 1 fl., Ioan Moldovan, protop. în Aschilău 1 fl. 40 cr., Iuliu Moldovan, notar în Lăpug 2 fl., Ioan Vescan, notar în Țioltiu 2 fl. 70 cr., Ilie Mircea, papucar în Blași 1 fl. 10 cr., Bărany Bálint, comerciant în loc 1 fl. 50 cr., Imrech Domokos, jude de cerc în loc 80 cr., Polonyi N. János, comerciant în loc 50 cr., Vas. Candrean, supra-vigil silvan, Telci 20 cr., Pavel Sălván, preot în Ciaba 40 cr., Dum. Man, notar în Zagora 40 cr., I. Murășan, posesor în Chețiu 60 cr., Ioan Pop, teolog abs. în Țeura 40 cr., Paul Chita, preot în Romuli 40 cr., Gavriil Marțian, preot în Ganci 40 cr., Dr. Bodea, Giurgeșci 10 cr., Szetlach J. 10 cr., I. Botean, preot Nușfalău 10 cr., Nic. Ișan, papucar în loc 10 cr.

Primescă deci On. contribuitorii și pe calea acosta mulțamirile năstre cele mai ferbinți.

Din încredințarea comitetului arangiator:

Ioan Diugan,
inv.đător — notar.

Concert. În 2 Septevre st. n., când se va ține adunarea despărțământului Beiuș al Asociațiunei, se va arangia în Rogoz și un concert cu următorul program:

- 1) I. Vorobchieviu: „O prea sfântă“, cor bărbătesc executat de corul tinerimeii din Beiuș organizat pentru festivitățile despărțământului „Asociațiunei“ sub conducerea d-lui Al. Thira inv.đător în Seftin.
- 2) G. Coșbuc: „Dușmancele“ decl. de d-ra A. Chiorean.
- 3) N. Ștefu: „Uită mamă“, cor mixt.
- 4) D. Bolintinean: „Mihnea și baba“, decl. de d-l A. Papp cl. VIII.
- 5) Mendelsohn: „Al vênătorului bun rămas“, cor bărb.
- 6) I. Papp: „Otravă de hârcioagi“, dialog prelat de d-șora Valeria Maior și d-l M. Man teolog.
- 7) Mendelsohn: „Dulce cântări“, esec. de d-nii: A. Thira și I. Maioreșcu stud. în drept.
- 8) G. Șorban: „Mai am un singur dor“, cor mixt.

Teatru: „Sărceică lucie“, com. pop. cu cântece într'un act de Iosif Vulcan. Personele vor fi reprezentate prin: M. Bolcaș, V. Maior, E. Păpluca, A. Chiorean, M. Cosma și G. Nestor. Se petrece într'un sat în Bănat. Intrarea 1 fl. de pers., 3 fl. de familie. Pentru popor 30 cr. Oferte marinimose se primesc cu mulțamită și se vor chita pe cale diaristică.

Inteligenta română din Giurgen invită la petrecerea de vară, care o va arangia în Giurgen Marți la 15 (28) August 1900 în școlă gr. cat. din comuna Corbu (Gyó-Holló). Venitul curat este în favorul bisericiei române din Gyó-Szt.-Miklós și a școlei gr. cat. din Corbu. Inceputul la 7 ore d. a.

Pentru comitetul arangiator: Elie Câmpeanu, președinte, Ioan Dobreanu, vice-președinte, Ales. D. Donescu, notar. Greg. Trifu, cassar; Aurel Nicolescu, controlor. Membrii în comitet: Drd. Nic. Musca, cand. adv., Michail Dobrean, stud. univ. Octavian Tăslăuan, stud. univ., Emil Precup, stud. abs. Intrarea de persoană 2 cor., de familie 4 cor. Suprasolviri și ori-ce oferte marinimose pentru biserică se vor chita cu mulțamită publice. Obs. Pentru incuarterare și beuturi se îngrijesce comitetul, de mănăcări au a îngriji d-nii participanți.

Din Câmpia, 17 August 1900.

Petrecerea din Mociu. În sêra de 12 August n. c. comitetul despărțământului XV (Mociu, al Asociațiunei a arangiat o petre-

cere, al cărei venit a fost destinat în folosul despărțământului. Cu mult dor așteptam sêra de 12 August, ca să ne întăluim frați de același sânge; să arătăm și noi că trăim, să vedem și pulsul filantropic al inteligenții năstre din Câmpia, pe care îl reclamă împrejurările timpului.

Fiind timpul cam nefavorabil, ne era témă, nu cumva petrecerea să rămână nesuccesă, căci sosiră orele 7 și în sală abia erau câți-va tineri. Der nu trecu timp de o oră și sala spațioasă a hotelului „Central“ se impli de o cunună fôrte frumose de domni și dame din toate clasele societății române, veniți din depărtări destul de mari, încât pe toți ne-a surprins numărul cel mare al oșpetilor. Petrecerea a fost la culme animată.

Petrecerea s'a început cu „Ardeleana“ la care am vâđut înșirați tineri și bătrâni în număr mare. În paușă muzica a amusat publicul cu mai multe cântări naționale și s'au rostit și toasturi însuflețite. După paușă s'a continuat dansul cu aceeași animația. Jocurile de colônă au fost dansate de câte 60 părechii. Una avem să regretăm cu toții, anume că costumul nostru național n'a fost reprezentat de loc. Pentru-oe părăsesc ore d-șorele năstre acel port frumos, care e invidiat și de străini? Cred d-șora, că portul național „a eșit din modă?“ Acosta a se crede ar fi cea mai mare greșală, căci ceea-ce e național nicu-odată nu e permis să „iese din modă“. Domnișorele române trebuie să țină la portul național întocmai ca și la limba națională.

Publicul era variat, protopopi, preoți, medici, advocați, teologi, inv.đători universitari, studenți de gimnasiu etc.

Dintre dame amintesc pe d-nele: Susana Moldvan (Cătina), Aurelia Dan (Mociu), Maria Bozao (Budateleu), N. Ciuca (Mociu), Ana Russu (Tothaza), Aurelia Dănilă (Budateleu) D-na Engel (Mociu), Cosma (Făierd), Elena Deac (Tothaza), Filipan (Năssal), Morar (Jurii), Leoca (Sâmboteleu), Mureșan (Imbuz), Peter (Petea), Bozac (Sâmboteleu), Sopenescu (Budateleu) și pe gentilele d-șore: Camilia Moldovan, Amalia Fulea, Augusta Cosma, Valeria Bighian, Lucreția Leoca, Aurelia și Elena Morariu, N. Dănilă, Bozac, Mariți Sopenescu, Filipan, surorile Moga, Peter, Miți Deac și alte multe frumusele și draguțe.

Peste tot tineretul și-a petrecut fôrte bine, așa că abia ziua la 6 ore s'a depărțat publicul. Comitetului despărțământului nostru îi doresc împreună cu întreg publicul ca să mărăgă înaiute pe calea începută cu tot mai mult succes; cam grea este calea, d-șora mai ușoră are să fiă, de-orece țelina s'a spart și sperăm să devină un agru fructifer.

ic.

Convocare.

În înțelesul §-lui 25 din Statutele „Reuniunei inv.đătorilor greco-catolici din Archidiaecesa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș“ și a concludului luat în ședința din 12 Iunie 1900 a comitetului central al Reuniunei (p. 5), — adunarea generală se va ținé în 18 și următoarele zile a lunei lui Septevre n. 1900, la care în sensul §-lui 26 al statutelor, se convocă: a) membri comitetului central, b) oficialii despărțămintelor și c) delegații fie-cărui despărțământ.

Programul: 1) Asistarea în corpore la serviciul divin. 2) Deschiderea adunării prin președinte. 3) Prelegere practică cu elevii din școlă de aplicația, care se va ținé de profesorul aceleia st. d-n Petru Ungurean. 4) Raportul general al comitetului central despre activitatea Reuniunei în decursul anului de gestiune. 5) Esmiterea comisiunilor pentru cenzurarea raportului general și a rațiunilor. 6) Raportul cassarului etc. 7) Raportul comitetului redacțional al „Foi școlastice“. 8) Raportul membrilor însărcinați de comitetul central cu urmărirea opurilor apărute atât în literatura năstră, cât și în cele străine, cari se ocupă cu inv.đământul primar. 9) Desbaterea propunerilor întrate la comitetul central cu 15 zile înainte de adunarea generală și 10) Alegerea

unei comisii constatătoare din 3 membri, pentru verificarea procesului verbal.

Blașiu, 14 August 1900.

George Muntean, președ. Reuniunei inv.đ. din Archidiaecesa gr. cat. de Alba-Iulia-Făgăraș.
Niculau Pop, secretar II.

ULTIME Știri.

Shanghai, 18 August. Din isvor oficios se anunță, că aliații au intrat în Peking. Văduva împăratășă, prințul Tuan, curtea imperială, o parte mare a armatei chineze și cu Boxerii au părăsit Pekingul fugind cătră Hei-au-fu.

Literatură.

Din „Cura de apă“ ed. IV, apărută de curând, se pot procura esemplare și dela Tip. „A. Mureșianu“ cu 3 cor. plus 20 bani porto. Legată în scôrță și cu exterior plăcut 4 cor. plus 30 b. porto. Cura lui Kneipp e cunoscută în totă lumea și scrierile sale cu prețioșele povește igienice ar trebui să se afle în totă familia, precum și în bibliotecile populare, căci țărani pot profita mai mult de ele. Opul cuprinde peste 600 pag, și are o scală alfabetică a tuturor bôlelor și poveștelor de carți se tracteză în op, în număr cam de 2200.

Recompensele și pedepsele în școlă poporală.

(Studiu pedagogic de I. DARIU.)

(Urmare.)

3. Aplicarea recompenselor.

Între altele multe inv.đătorul are să îngrijescă și de aceea, ca copiilor diligenți și stăruitori să le facă bucurie și plăcere, pentru-ca iubirea lor de muncă pe calea binelui să se mărască și să se înalțe, ăra celorlalți să le servescă ca îndemn și împintinare spre a face și ei asemenea. Acosta se face prin felurite recompense. Ele însă, cum s'a ăis și mai sus, trebuie aplicate cu mare precauțiune și cu multă prudentă. Un școlar, care se remunerază prea des, ajunge fôrte ușor la convingerea, că el are să lucreze numai pentru rășplată și, îndată-ce vede, că ea nu 'i se acôrđă, își face urechia tócă și nu vrea să mai lucreze. Ba, unde se pôte, astfel de copii încep chiar a se tocni și țergui în regulă cu educatorii lor. Un esemplu despre procedeu greșit în aplicarea recompenselor și mai ales în familie ne pôte oferi următorea convorbire dintre o mamă și fiul ei:

— Du-te, dragul mamii, și fă ce ți-am ăis eu!

— Ce-mi dai mamă, decă m'oiu duce?

— Du-te numai, c'apoi îți dă mama un măricel.

— Ei, d-șora ce măricel?

— Las, că-i vedea tu, fă numai ce ți-am spus.

— Ba, nu-u-u, că eu vrêu să știu înainte ce-mi dai! Pe urmă biata mamă trebuie să spună anumit, că ce, căci altfel nu se mișcă neagaceea rea din loc, ba se trântesce pe jos și face gălăgie până ce mamă-sa nu-i promise, că-i dă aceea, cel mulțămesece. Pe urmă abia plécă cu gândul tot la măricelul de acasă. Ei, d-șora eti-l că și vine cu isprava de multe-ori neisprăvită și dela pórta strigă: „Unde-mi este măricelul?“ Acum s'o pună sfântul pe mamă-sa și să nu-i dea ce i-a promis, că ridică casa în sus. Și câte și mai câte nesdrăvăni nu face un copil, care e dedat cu astfel de recompense. Când vine la școlă, el așteptă, ca și școlă să urmeze tot așa. În alte casuri recompensa produce pismă în cel-ce n'a primit-o față de altul, care a primit-o, seu chiar față de cel-ce nu i-a dat-o, și decă se repeteză, —

mereu, se preface în ură neimpăcată. În același timp învățătorului, având mulți școlari din diferite familii cu diferite apucături, îi este foarte cu greu de a le cunoște în scurtă vreme individualitatea tuturor, ca astfel să poată proceda cu dreptate și imparțialitate la aplicarea lor și să scape de oricând neplăceri, ce s'ar putea ivi din cauza acesta. Ca să nu cădem astfel în neconveniente și să nu comitem erori grave în aplicarea lor, este cu mult mai bine, decât le întrebuințăm cât se poate mai rar. *Ba întrebuințate mai rar recompensele au și un efect cu mult mai mare, decât atunci, când se întrebuințază mai des.* Dér întrebuințate mai des mai au și inconvenientul acela, că își golesce prea curând magazinul lor și în același timp trebuie să le faci cât se poate de variate, ca să-și aibă efectul dorit.

Etă ce dice și pedagogul Kehr în general despre aplicarea recompenselor: „Nu da nici laudă nici pedepsă celui ce nu le merită; pe amândouă le aplică conform faptei săvârșite. În genere se remuneră numai acțiuni bune, care provin din sentimente bune și sunt săvârșite de bună voia... Așa-dér nu remuneră o memoria bună, o minte ageră, dér recompensează o memoria agerită prin străduință continuă, o minte neobosită la muncă. Nu remuneră nici prea des, precum nici răspunsuri bune date din întâmplare, sau o atențiune momentană, ci numai împlinirea continuă și cu devotament a datoriei pe lângă o diligență neobosită“.

De aceea învățătorul conștient se nu părădă nici-odată din vedere următoarele reguli la aplicarea recompenselor și distribuirea premiilor.

1. *Recompensele se se întrebuințeze numai acolo, unde celelalte mijloace, ale educațiunii nu ajung și prin urmare nu pot influența de ajuns asupra voinței elevului.*

2. *Numai sărguința și stăruința continuă a elevului merită și pot fi luate în considerare la remunerățiune.*

3. *Unde se ivesce necesitatea de a remuneră pe cine-va, se se urmeze o gradățiune anumită, începând întâiu cu cele mai mici și mai neînsemnate și apoi gradat până la acelea, care produc o impresiune mai mare în elev. Recompensele naturale premere celor artificiale și unde ajung cele naturale, nu se întrebuințază cele artificiale.*

4. *Recompensele se se aplică cu cruțare. Ele trebuie să fie numai un îndemn spre bine. Acest îndemn însă și-l primesc elevul sărguincios chiar din aprobarea sau complăcerea învățătorului, fără însă a dice aprăpe după fiă-care dicere: Așa e! Bravo! Bine! Forțe bine! ș. a. Întemplantu-se aceste prea des, devin prea comune și școlarul dela o vreme le consideră ca lucruri bagatele și nu mai pune nici un preț pe ele. Educatorul trebuie să năsuască într'acolo, ca elevul să facă ce e bine și adevărat din curatul îndemn din lăuntru și de cele mai multe-orî numai din conșiența datoriei și din iubirea cătră Dumnezeu, care e singurul judecător drept și recompensează pe fie-care după faptele sale.*

5. *Recompensele înainte de toate se fie urmări naturale ale acțiunilor bune, sau cel puțin să se apropie de acelea, pentru-că nemijlocita combinare a binelui cu urmările sale pune pe acesta într'o lumină curată înaintea elevului și deșteptă într'ensul aplecare spre a face bine. D. es. celui sincer învățătorul îi acordă încredere deosebită. Celui cu ordine în lucrurile sale îi încrede ore-carî lucruri școlare spre supraveghiere. Pe cel pios îl recomandă preotului local ca administrator la serviciul divin. Celui cruțător îi se concede sume mai*

mici de banî adunați din clasă pentru vre-un scop anumit, ca să-și păstreze până la vreme. Celui, care s'a distins în grădina școlii îi se da ceva din produsele din ea d. es. un pomișor altoit de el spre a-l sădi în grădina la ei acasă ș. a. Celui ce ajută bucuros pe altul îi oferă ocașiune cât mai desă spre a-și exercita acest nobil îndemn al lui în folosul celor slabi și neajutorați, d. es. să-și ajute să-și facă temele, pe care nu le înțelege destul de bine; pe elevul bolnav să-l cerceteze și să-și spună, ce s'a învățat din nou în clasă în absența lui ș. a. Pe cel moral îl pune monitor peste o bancă sau peste clasa întreagă. Acțiuni de felul acestora nu pretind și n'au dreptul a pretinde alte remunerățiuni decât acestea, căci cine-și împlinesc datorile sale numai pentru recompense, acela nu stă în serviciul legilor morale, ci în serviciul unei porniri greșite, în serviciul egoismului și al prostiei.

(Va urma.)

Prăsirea porumbilor.

Porumbii se găesc mai la fie-care casă, dér la prăsirea lor rațională nu cugetă mai nimenea. Numai așa dicând întemplantării se poate mulțami, că în curțile plugarilor noștri se află și porumbi, cari vin și neinvitați, decât află în curte un loc acodat, unde apoi se sporesc cu incetul.

Este de mirat, că nici economii cei mai sormanî nu se nisuesc a se îngriji de prăsirea mai rațională a porumbilor, pe când prea bine scim, că carnea porumbului este nutritore, gustosă, ér ținerea lor nu ne costă așa dicând nimica, căci el sbôră vara departe, spre a-și afla nutremântul, ér ierna se îndestulesce cu puține grăunțe, ciuruelă și ce îi rămâne dela găini și alte galițe. Deacă ne vom îngriji ceva de el, ne va rebonifica cu sporul lui cel mare.

Mulți sunt de părere, că porumbul face stricăciuni în séménaturî, dér credința acesta nu este fundată, căci porumbilor le place a se ținé între séménaturî, după-ce nu ricăiesc nici-odată, nu fac daună, ci din contră ne fac folos, căci îmbucă numai grăunțele rămase pe suprafața pământului, simburile erburilor și insectele cele dăunose.

Deacă porumbii ar fi păgubitori, atunci economist belgian n'ar ridica porumbarii săi pe agrii, căci acestia fiind omeni inteligenți, n'ar permite, ca porumbii să se facă în séménaturî pagubă, ci se nisuesc a produce pe teritoriile lor înguste de pământ cât mai multă dobândă. Agricultorii din țările străine, cunoscând părțile cele bune ale porumbilor îi prăsesc nu numai fiind-că acestia stîrpesc de pe agrii séménțele de neghină, lintișoră și de alte buruieni stricăciose, ci fiind-că se sporesc foarte tare, și așa deja la începutul primăverii, când alte galițe abia încep a oua, în porumbarii și pe poduri află deja pui de porumbi, pe cari îi știu valora, atât ca nutremânt pe séma familiei lor, cât și spre a-i vinde în piețele orașelor.

Sunt foarte multe specii de porumbi, dintre cari voiî înșira numai aceia, cari sunt și la noi împământeniți.

Porumbul *urias* este mai așa de mare, ca o găină mică, — după-ce clocesce însă rar, prăsirea lui nu este împreunată cu multă dobândă; chiar asta se poate dice și despre porumbul spaniol.

Porumbul *tanburin* încă se ține de speciele celor mari, și-și are numele dela vocea lui ce séménă cu a unei tobe. Mai sunt încă cele *gușate*, de *păuni*, *barbele* aceste din urmă se

dau în aer după oaltă peste cap, — *larica* și porumbul de postă, dér acestia toți sunt mai mult porumbi de podobă, decât de folos, pentru aceea nici o specie nu se poate recomanda mai mult spre prăsire, ca *porumbii comuni*, numiți și *porumbi lunari*, fiind-că scot în fiesce-care lună pui.

Specia acesta este foarte spornică. Crescerea ei este foarte simplă și ușoră. Nu este espusă la bôle și, decât mâța (pisica) ori nevâstuica nu poate ajunge la cuibul ei, atunci avem să le păzim numai în contra păduchilor și a stelnițelor, ceea-ce putem face, decât curățim des cuiburile și vâruiem cel puțin odată într'un an cotețul. În var n'avem să mestecăm însă carbol, nici petrolu, fiind-că porumbul este foarte simțitor și nu suferă mirosul lor, mai bine își părăsesce locul. În contra insectelor putem folosi în cuiburî oleu de anason, care le place porumbilor, pe când insectele fug de mirosul lui.

Porumbii își fac cuibul, decât n'au un porumbar regulat, pe grințile șopului, mai ales în partea răsăritului sau a sudului, în pod sau pe grințile grajdului; în locul acesta din urmă își cresc foarte de timpuriu și puii, fiind-că în urma căldurii, se împreună și ierna.

Porumbilor le place foarte a trăi în societate, pentru aceea voinde a-i prăsi, avem să ne procurăm cel puțin patru—cinci părechî tinere, căci decât începem prăsirea numai cu una sau cu două părechî, atunci pe ușor ne părăsesc, sborând acolo, unde sunt mai mulți la un loc.

Vara n'avem să-și nutritim, căci ei înși-și își caută nutreala; ierna însă, când nutritim galițele, se prezentază și ei și-și culeg grăunțele lăsate de acestea.

Reghianul.

ECONOMIA

Brănirea vitelor.

a) *Despre hrănirea în general.* Dera împărțirea bine chibzuită și regulată a hranei aternă și buna stare a vitelor. Într'o bună și înțeleptă gospodăria, vitele nu se hrănesc numai de dragul de a-le ține în viață, ori de pomană; ci pentru a trage un bun folos de pe urma lor.

Traiul este din ce în ce mai greu, răspunderea noastră față de ai noștri este mare și suntem datorî să nu risipim avutul, pripășind pe lângă casă vitele care nu sunt de nici o ispravă. Nu șapte vite costelive fac avutul unui om, ci două bune. Să hrănim dér așa vite care „să ne dea două, când le dăm noi una“.

În sate hrănirea vitelor se face rău, fără socotelă și din pricina asta se aude dicându-se că vita la casa omului este mai de grabă o pagușă decât un folos. Sătenii dau nutrețul cu risapă și fără rânduială.

b) *Grijile de avut la hrănirea animalelor.* După-ce s'au făcut socotelile câtă cătatime de hrană trebuie să primescă un animal, aceea cătatime se împarte în mai multe părți, care se dau apoi la timpuri hotărite.

Numărul porțiilor se regulază după cum lucră animalul sau după cum poate stăpăni. Nici-odată însă nu se vor da mai puțin de trei mâncări pe zi. Odată hotărit de câte-orî se mănânce pe zi animalele, trebuie să se știe, că tot-deuna va trebui dată mâncarea la aceleași ore și cu aceiași rânduială. A nesocoti această regulă este a nesocoti sănătatea și buna stare a vitelor.

Mare parte din sătenî lasă totă grija hrănirii vitelor pe câte-un copil sau pe câte-o femeie, nici unul nici alta nu știe adesea lipsă de a hrăni vitele tot deuna la aceeași vreme. Aci le aruncă fânul în iesle fără ca celalalt să fi fost mâncat; aci uită vitele nemăncate; aci le duce la apă mai înainte de a fi mâncat, ori le dă pe dată după-ce au mâncat grăunțe; aci le lasă să suferă de sete. Cred unii sătenî, că după

cum omul poate aștepta nemâncat, chiar și trei sferturi din zi, tot așa este și cu vita. Socotelă însă este greșită, din pricină că omul, hrânindu-se cu carne, pește, ouă, lapte ș. a., capătă mai multe puteri, care îl îngăduie să sufere; pe când vitele, hrânindu-se cu plante, nu au atâta putere și nu pot aștepta, fără ca sănătatea lor să nu fie atinsă. Pe lângă acesta, omul mai este ajutat de judecată și de nădejdea ce o are, că la cutare oră are să mănânce și se liniștesce; pe când animalele bat din picioare și sunt neliniștite, *ceea-ce le face și mai rău sănătății.*

Când animalele au foame, li se vor da mai întâiu nutrețurile de mâna a doua și mai apoi mâncarea cea mai bună. Deacă avem de pildă paie și fân de curând cosit, ori iarbă, vom da întâiu paiele și apoi fânul. Tot astfel și cu grăunțele, care vor fi date la urmă.

Nu se va da nici mâncare nici apă animalelor obosite până ce nu se vor liniști. Deacă animalele sunt prea infometate, hrana li-se va da în părți mici.

Ori de câte-orî vom să schimbăm hrana, schimbarea se va face cu incetul și nu de-odată, pentru a obicinui animalele.

Trecerea de-odată dela o hrană proastă la una prea bună, sau dela una bună la alta proastă este vătămătoare sănătății.

Animalele prea mănăcișe sau prea lacome vor primi hrana deosebit, pentru a nu suferi din pricina lor celelalte animale.

Hrănirea calului. Fânul este o hrană neapărat trebuitoră calului. Fânul însă poate fi înlocuit cu paie și cu ovės, în anumite cătatimi. Fânul din livețile cultivate nu trebuie dat într'una, decât mânzilor și cailor bătrâni.

Un cal trebuie să primescă zilnic câte 1 kilogram de paie și câte 1 kilogram de fân, pentru fie-care 100 kilograme din greutatea lui. Așa, un cal de 400 kilograme va primi patru kilograme de fân și 4 kilograme de paie. Totuși această cătatime de hrană nu este îndestulătoare pentru un cal de muncă, din pricină, că nici paiele și nici fânul nu dau trupului animalelor destulă putere învioșătoare.

Numai ovėsul are o asemenea putere învioșătoare. Ațitarea nervilor iscată din ovės ține însă numai un scurt timp și de aceea este trebuitor să se dea ovės cailor în fie-care zi, însă cu regulă. Unii dau cailor să mănânce ovės mult, numai când au un drum lung de făcut; o asemenea socotelă este greșită, pentru-că puterile calului nu aternă dela cătatimea ovėsului dat în ajutorul călătoriei, ci dela regularitatea cu care îi se dă ovėsul.

Ovėsul se dă cailor după felul muncii ce fac. Un cal de trăsură ușoră, care alergă repede și multă vreme, va capeta mai mult ovės; un cal de trăsură grea, mergând la pas, va capeta mai puțin sau de loc, putând să-i-se dea și alte grăunțe ori chiar țărițe. De obicei, se socotesc pentru un cal atâtea kilograme de ovės pe zi, câte ore lucră.

Caii nu trebuiesc hrăniți așa ca să se ingrașe, pentru-că grăsimea le scade puterea mușchilor și-i molescesc. Când vrea cine-va să îndrepteze nisoi cai slabi, trebuie să le dea, pe lângă o hrană bună, și odihnă.

Hrana cea mai bună pentru un cal este: ovėsul, fânul și paiele. Cum însă adese-orî un cultivator este silit din împrejurări să dea și altă hrană, trebuie să știe cum să facă asemenea înlocuirî.

Fânul nou se amestecă cu fân vechiu; cu mijlocul acesta pretrecem fânul vechiu și înlăturăm slăbiciunile, ce el le aduce.

Lucerna și mazăricea pot fi date în loc de fân, însă având grijă de a le amesteca cu paie întregi sau tocate.

300 părți de paie pot înlocui 100 de părți de fân. Acesta înlocuire se poate face numai pentru câte-va zile; căci altfel cai slăbesc prea mult.

Trifoiul nu poate fi dat cailor decât numai amestecat cu fân, paie sau cocni tocați. Amestecul va fi făcut din o parte de trifoiu la 3 sau 4 părți de alte nutre-

țurf. Porumbul pôte înlocui ovêsul cu aceeași greutate. Orzul trebuiesc dat în cantitate mai mare.

Târțile, în cantitate îndoită. Morcovii de asemenea. Sécara, grâu séu cânepă nu se vor da calului decât numai amestecate cu ovês, și numai o parte din acele grăunțe la 6 părți de ovês.

P O V E Ţ E.

Păstrarea lămâielor și portocalelor. Luăm nisip alb, bine curățit și după-ce 'l și uscăm bine, turnăm o cantitate ôre-care dintr'ensul într'un vas curat. Aședăm în urmă fructele cu còda în jos, fără ca să se atingă între ele și turnăm peste dênsele în vas și restul de nisip, ca să formeze un strat de vre-o 6 c. m., Vasupra fructelor. Aședăm apoi totul la un loc răcoros.

Cum se cunoște etatea unei gâsce. Decă observăm aripa unei gâsce, vom găsi pe partea sa esteriôră de dinapoi, alături de pana cea mai mare din aripă, două pene mici, înguste, ascuțite, fôrte tari și fôrte înțepenite în aripă. Cea mai mare din aceste două pene, pôrtă semnul sigur pentru recunoșterea etăței gâscelor. Decă gâsca a împlinit un an, se pôte observa la vêful estrem al acestei pene o încrustătură, care pare a fi făcută cu o pilă triumghiulară. În fie-care an următor se formeză acolo câte o încrustătură mai mult, așa, că se pôte cunoște fôrte ușor etatea unei gâsce după acest semn.

Versuri.

I.

Floricelele.

Drăguțele floricele,
Cât sunt de frumoșe ele!

Ochiul tâu când le priveșce,
Inima țî-o 'ntineresce;

Uiți povara lumii grele,
Că atuncia țî-o duc ele;

Èră prin mirosul lor
Îți alină ori-ce dor;

Ori-ce dor ș'ori ce durere:
O, cât sunt de bune ele!

Nicî nu merg, nicî nu alerg:
Multe lacrimi lumii șterg.

Sunt surori cu fetele
Și le 'ngănă pletele.

Dragi le sunt la fluturași,
Și mai dragi la feciorași.

Florile-s' și darnice
Albinelor harnice;

Decă prietiniă au:
Totă miera lor li-o dau.

Diamantul nu e 'n stare,
Loc să țină la o flóre.

Fetele-s' mai prețuite,
De-s' cu flori împodobite.

Florile mai au și frați:
Pe toți ómenii curați.

I. Dariu.

II.

Farmec de lună.

O lună frumoșă pe cer se ridică
Și stele scilipsesc;
O plòie de raze dintr'ênsele pică
În chaos lumesc.

O liniște duice în nôptă se lasă,
Uu tainio mister;
Și-mî pare mai mândră a nôptii crăiasă,
Un vis în eter.

Ași vrê s'o'ntreb, decă-și aduce aminte
De timpul dorit,
Când focul iubirii sub razele-i sfinte
Intăit am simțit;

Când ea, visătore, din lumea de stele
Cu drag mă privea --
Amorului gingaș, cuvintelor mele
Drept stetic era.

Dér capul pe mâna trudit mi-se lasă
Cuprins sunt de dor,
Și simt, că în suflet. cumplit mă apasă:
Un tainic fior....

Perit'au iluzii, s'a dus și iubirea,
Nimic n'a rămas;
În plâns de durere se stînge amintirea,
Se stînge-al meu glas!
V. Purece.

III.

Ochii tēi cei din poveste...

De mă duc eu în pădure
Chipul tēu, mă urmăresce;
Ochii tēi oei din poveste
Negrii, dulci, ca nișce mure,
În cea tainică tăcere
Îmi alină chin, durere.

De mă duc în câmp afară,
Chipul tēu blând și cuminte,
Mă priveșce 'n dor ferbiute.
Èr de viața mea amară
Uiț, căci totul ce mă 'nvie
È privirea ta cea vie.

De mă 'nchid la min' acasă;
N'am odichnă, n'am nicî pace
Chipul tēu blând, se desface,
Ochii tēi dulci, nu mă lasă....
Chitar în vis te vèd pe tine;
Dér tu — te gândesc la mine?
Ch—fa.

Cărți cu prețuri reduse.

Atragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, carî se vënd cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vëndut până acum.

1) *Lascar Viorescu, O icônă a Moldovei din 1851* de Wilhelm de Kotzebue.

E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valòre în literatura noastră. Conține 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux. Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vëndut până acum, este adî numai 2 cor. (+ 30 bauł porto).

2) *Poesii de Veronica Miclê*, regretata noastră poetă. Conține 144 pag. În loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto).

3) *Poesii complete* de Carol Scrob. Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaților noștri și poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto).

4) *Instrucțiuneu gimnasticei* în școlile de băeți și de fete. Cu 57 figurî în text, de D. Ionescu, profesor de gimnastică la liceul Lazăr și la școlă normală de institutori din București. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sēmă pentru învățători.

5) *Originea monedelor* (a banilor) de M. C. Șuțu, o interesantă conferență ținută la Ateneul Român din București. În loc de 1 leu se vinde cu 50 bauł.

6) *Poesii de F. M. Stoenescu*. Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română și versurile sale frumoșe nu au lipsă de laudă, căci se laudă de sine. În loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) *Vrêi să te iubescă bărbatul?* Broșura cu acest titlu conține poveșțe practice seriòse și fôrte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto).

MULTE ȘI DE TOTE.

Fondatorul marinei Japonese.

În anul 1597 s'a pornit din Olanda o mică flotă, care avea să exploreze Extremul Orient. Primul cărmăciu al unuia din aceste vapòre era un engles, cu numele de Adam. Din cele cincî vapòre, pornite din portul olandes, numai unul singur a ajuns în Japonia și anume acela, pe care era Adam ca cărmăciu. Tot echipamentul vaporului a fost făcut prizonier; în curênd însă, Mikado a chisemat pe primul cărmăciu, care îi fû recomandat ca un om inteligent, la curtea sa. Adam deveni curênd în Japonia o persoană importantă, învăța pe Japonezi cum să construiască vapòre după modelul

europăean și era așa de dibaci, încat nu 'i s'a mai dat voiă să se reîntòrcă în patria sa. Cu tôte că el era căsătorit deja în Englitera, totuși se mai căsători cu o tinêră japoneză, și când muri în anul 1628, lăsă averea sa fôrte însemnată, ambelor sale soții.

Acest Adam a fost adevêratul fondator al marinei japoneze.

*

Pățania regelui Belgiei.

Tôte gazetele din Belgia au adus șa-lele aceste o istoriôră interesantă, al cărei erou a fost Regele Belgiei și un copilaș de trei ani.

Regele Leopold II, care petrece în Ostenda, în fie cară șa, însoțit de adjutan-tul său, face preumblări de-alungul țermului mării până la capêtul orașului. Regele după îmbrăcăminte arată a fi un turist, purtând nișce pantaloni largi și scurți până la genunchi și cu o haină suriă. La una din aceste preumblări, Regele discutând ceva cu adjutanțul, a căleat peste o piramidă de nisip în miniatură, care a fost ridicată de un copilaș cu multă diligență.

Copilul vèdându-și munca zălărnicoită, fără vorbă apucă aparatul cu care lucrase și luă la bătăia cu amândouë mânil pe reufăcêtorul. Mama micului „atentator“, care cunoscă pe Rege, a fost surprinsă de îndrăsnela fiului ei, și își ceru iertare. Regele rise cu poftă, mulcomind pe micul băat, care plânga, și i-a promis, că la proxima întâlnire îi va rêsplăti paguba cu ceva plăcut.

Prognosa timpului.

(După călindarul căpit. Spăriosu.)

Sêptemăna din 19—25 August: ploii 19, 20 21, schimbăcios 22, icî-colo furtunî.

Sêptemăna din 26 August până în 1 Sept.: ploii în 26, 27, 28, icî-colo furtunî.

Călendarul sêptemănei.

AUGUST. are 31 zile. MĂSĂLAR.

Table with 3 columns: Zilele, Călend. Iul. v., Călend. Greg. Rows include Dum., Lună, Marți, Merc., Joi., Viner., Săm. with dates and names like Schimb. la față, Sf. Stefan, etc.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 17 Aug. 1900.

Table with 3 columns: Măsura séu greutatea, Calitatea, Valuta în Kor. fil. Rows include Grăul cel mai frumos, Grâu mijlociu, Grâu mai slab, etc.

Cursul pieței Brașov.

Din 18 August 1900.

Table with 3 columns: Banca/Bancă, Cump., Vënd. Rows include Bancnota rom., Argint român., Napoleond'ori., Galbeni., Ruble Rusesci., etc.

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 August 1900.

Table with 2 columns: Item, Value. Rows include Renta ung. de aur 4%, Renta de coròne ung. 4%, Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%, etc.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 16 Aug. 1900

Table with 3 columns: Sēminte, Quali-tatea per Hect., Prețul per 100 chilogramme. Rows include Grâu Bănățenesc, Grâu dela Tisa, etc.

Table with 4 columns: Sēminte vechi ori nouă, Soiul, Quali-tatea per Hect., Prețul per 100 chilogramme. Rows include Sécara, Orz., etc.

Table with 4 columns: Produse div., Soiul, Cursul, Valuta. Rows include Săm. de trifoiă, Ulei de rapiță, Unsòre de porc., etc.

Têrgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 14 Aug. n. de 39,769 capete, la 15 Aug. au intrat 1082 capete și au eşit 630 capete, rămânând la 16 Aug. n. un număr de 40,171 capete.

Se noteză marfa unгурescă: veche grea dela 00—00 fil. marfa unгурescă tinêră grea dela 96—97 fil. de mijloc dela 95—96 fil. ușoră dela 96—98 fil. — Sêrbescă: grea 96—97 fil., de mijloc 95—96 fil., ușoră: 95—96 fil. kilogram.

Cursul losurilor private

din 16 Aug. 1900.

Table with 3 columns: Item, cump., vînde. Rows include Basilioa, Credit, Clary 40 fl. m., Navig. pe Dunăre., etc.

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu.

Redactor responsabil: Gregoru Haor.

Bursa de București
din 16 Aug. n. 1900.

Valori	Do- bandă	Scad. cup.	Cu ban gata
Renta amortisabilă	5 1/2	Apr.-Oct	91.—
" " Impr. 1892	5	Ian.-Iul.	90.—
" " din 1893	5	" "	90.—
" " 1894 int. 6 mil.	5	Apr.-Oct.	90.—
" " Impr. de 32 1/2 mil.	4	Ian.-Iulie	77.—
" " Impr. de 50 mil.	4	" "	76.—
" " Impr. de 274 m. 1890	4	" "	77.—
" " Impr. de 45 m. 1891	4	" "	77.—
" " Im. de 120 mil. 1-94	4	" "	77.—
" " Imor de 90 mil. 1896	4	" "	78. 1/2
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6	Mai-Nov.	78. 1/2
" Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	—
" comunei București 1888	5 1/2	Ian.-Iul.	79. 1/2
" " din 1884	5	Mai-Nov.	—
" " " din 1888	5	Iun.-Dec.	—
" " " din 1890	5	Mai-Nov.	—
Scrisuri fonciare rurale	5	Ian.-Iul.	92 3/4
Scris. fonciare rurale din 1890	4	" "	77. 1/2
" " urbane Bucuresc	5	" "	81.—
" " Iasf.	5	" "	74. 1/2
Oblig. Soc. de basalt artificial	6	" "	—
Banca Rom. ult. div. fr. 1281	500	150 v.	—
Banca Națion. ult. div. 86.—	500	intr. v.	2390
Banca agricolă.	500	150 v.	316.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	270.—
Naționala de asig. ult. div. lei 43	200	" "	37.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	" "	4 28
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	" "	438.—
Soc. rom. de hârtie ult.	100	" "	—
"Patria" Soc. de asig. ult. 4 lei	100	" "	—
Soc. rom. de petrol l. em. u. d. 0	200	" "	—
" " 2 em. u. d. 0	1000	" "	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	" "	—
"Bistrița" soc. p. f. hârtii 50 l.	1000	" "	—
Societ. p. constr. de Tramways	200	" "	—
20 franci aur	" "	" "	—
Fabricile Unite de gaze.	12	" "	97.—

S e o m p t u r i :

Banca nat. a Rom.	8 1/2	Paris	3 1/2
Avansuri pe efecte	9	Petersburg	6 1/2
Casa de depuneri	12	Berlin	5 1/2
Londra	3	Belgia	4 1/2
Viena	4 1/2	Elveția	5 1/2

Anunț.

Un orologer (ciasornicar) român, cu calificatiune specială de monteur pentru orologiu de turn, capătă quartir gratuit într'o casă cu curte și grădină a bisericii catedrale metropolitane gr. cat. din Blașiū, numai pe lângă condițiunea de a trage, curăți și îngriji orologiu din turnul acelei biserici. Casa este într'o stradă principală. Sunt preferiți reflectanții de religiuena greco-catolică.

Cererile provădute cu atestat de betez și de conduită, sunt de a se așterne la Consistorul Archiepiscopesc din Blașiū, până în 15 Sept. 1900.

Din ședința Consistoriului Archiepiscopesc greco-cat. din Blașiū, ținută în 11 August 1900.

Victor Mihályi
Metropolit de Alba-Iulia.

1057.1—3.

De arêndat!

Móra de măcinat cu două pietri, mânată cu apă din Bran (Porța) situată la poziția cea mai de frunte în Bran, unde se află o populațiune de 10 mii locuitori este din 1 Noemvre a. c. de dat în arêndă pe 3, resp. 5 ani.

Doritorii de a o arênda se se adreseze la proprietarul ei Ilariu Plotogea, paroch în Tohanul-nou (p. u. Ó-Tóháa.) (1011,3—3.)

Nr. 6960—1900.

PUBLIcaȚIUNE.

După §§ 16 și 18 art. de lege XLIV din anul 1883, se aduce la cunoscință publică, că on. Direcție de finanțe reg. ung. din loc a trimis consemnările aruncului general, măsurat după darea de casă și pămênt pentru anul 1900.

Acete cataloge sunt puse la dispoziția fii-cărui contribuabil în decurs de 8 zile, adecă dela 21 August până inclusive 28 August 1900 dela 8 ore până la 12 ore a. m. la oficiul de dare orășenesc.

Contra sumelor de contribuție stabilite în aceste consemnări, pot contribuabilii recura și anume:

1) Acei contribuabili, cari au fost deja taxați cu darea acêsta și în anul trecut, în decurs de 15 zile adecă până inclusive 12 Sept. 1900.

2) Acei contribuabili, cari pentru prima oră sunt taxați cu darea acêsta, din consemnările indicate în decurs de 15 zile dela ziua care li-sau înscris în fôia de dare sumele ce au a plăti.

Recursul este a se adresa cătră Magistratul orășenesc.

Recursurile date după expirarea acestor termine se vor respinge ca întârđiate.

Brașov, în 15 August 1900.

1053 2-2. Oficiul crășenesc de dare.

A V I S.

La subsemnatul în Orăștie (Szászváros) se capătă o cantitate de 1500 Kilograme de

Slănină gróasă

albă, de pirlit, cu preț forte moderat.

Voitorii de a o cumpêra totă séu dela 50 kilograme în sus, se se adreseze la

Vasile N. Bidu
în Orăștie (Szászváros).

1056.1-3.

În str. Prundului de sus nr. 16,
se primesc în cost copii mai mulți.

Tot acolo se afia de vânđare o grădină cu edificiile economice de lipsă.

1058 1-1. Franz Reiner.

În strada Prundului nr. 47
este de inchiriat

o locuință frumoasă cătră stradă, în etagiū, dela Sân-Mihaiu a. c.

Informațiuni se dau tot acolo în casă, la proprietarul Dumitru I. Pascu.
1045,3—3

În prăvălia de manufactură
la Dnmului Salamon Eisenstein în Brașov se accepteză imediat, sau cu începerea din 1 Septemvre

o calfă ca vânđetor,

care se vorbescă tôte trei limbile ale patriei. Cel care au servit în Brașov are preferință.
1053,2—3.

De îchiriat

imediat séu cu începerea dela Sân-Mihai 4 locale frumoșe mari séu mai micé pentru

Prăvălii

în casele lui Martin Copony, colțul din Str. Vămei și Mihail-Weiss.

Informațiuni tot în aceeași casă, etagiul I. 1055,3—5.

Diarea încetă sigur,
folosindu-se
Ciocolata TANNIN

a lui SZTRAKA.

Prețul unei bucați 40 bani.

Se pôte căpêta la farmaci.

2-5.

Spre binevoitóre atentiune!
Avem onóra a aduce la cunoscința On. public, că am luat asupra-ne

Restaurația din „Hôtel Orient“

(Strada Lungă nr. 5)

și cu conducerea Restaurației am însărcinat pe D-l Lorenz Link un birtaş harnic și probat, se va sili a-și căștiga mulțumirea on. óspetii cu o bucătăria escelentă și ieftină, și cu vânđarea

Berei „Transilvania Brău“,

recunoscută ca escelentă.

Pentru nunți, denezii, petreceri intime etc. stau la dispoziție localități potrivite. Tot-odată facem cunoscut, că am disolvat relațiunea ce am avuto până acum cu d-l Heinrich Hermann depositer de bere, pe cale amicală și am predat depoul de bere pentru Brașov și jur Domnului

Ottmar Pfaundler,

care se află tot în Strada Lungă nr. 5, de unde se vor executa comandez pentru bere în butoie și butelii prompt trimiținduse franco acasă.

Ne rugăm că încrederea ce am avut'o până acum, se ni-o păstrați și pe viitor, ne recomandăm

cu tótă stima

Eređii lui JOHANN HABERMANN.

Abonamente

la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.

Academia comercială din Graz.

Institut public, ce stă sub inspecțiunea directă a înaltului ministeriu de Instrucțiune, subvenționat de stat, într'un rang cu celelalte școli medii superiøre, a cărui absolvenți au dreptul a servi în armată ca voluntari pe un an.

În 17 Septemvre se începe al 38-lea an școlastic.

Vor fi primiți absolvenți ai școlii medie inferiøre și civile, cari se înscriu în anul 1900 pe cursul prim, vor absolve academia în 3 ani. Cei cu calificatiune mai inferiöra vor avé se frecventeze o clasă pregătitoare.

De-oreca la tôte academiile comerciale din când în când cursurile se prelungeșe pe câte 4 ani, clasa de pregătire din anul școl. 1900—1901 este astfel întocmită, încât corespunde primei clase, ce se va înființa, așa că elevul din acêsta clasă pregătitoare pôte trece în clasa a doua a unei academi comerciale cu 4 cursuri.

La acest institut mai este în legătură și un curs de un an (ce se începe dela 1 Octomvre) pentru abiturienții școlilor medie sup., cari voesc se se aplice pentru întreprinderi comerciale, industriale, séu pentru academi (jură). Se țin și cursuri de un jumătate de an pentru Domni și Dame separat.

Prospecte și alte informațiuni pentru primirea la academie, se pot căpêta dela „Direktionskanzlei“ in GRAZ, Kaiserfeldgasse Nr. 25.

1023,5—8.

J. BERGER, director.

Ne ajunse

în frumșeță și bunătatea lor sunt ciasornicele mele

Brilant Schwarz-Stahl

Savonnet-Remontoir, duplu acoperite cu 3 carace de oțel negru brillant, mechanism precis, 3 ani garantie, arătători patentat, placă lucie de opal fondant, ceroul arătătorii. Corôna de aur duble veritabil. Acete ciasornice umblă 36 ore și în urma escentării elegante, le pörtă fie-cine cu plăcere.

Prețul cu pachetare și etui de pele numai 6 fl.

Ciasornice de dame Brillant, oțel negru, deschise, forte fiu lucrare numai 7 fl. Lanț de aur duble potrivite pentru bărbați și dame 1 fl. 50 cr. — Se trimite cu Ramburs. — Ce nu convine se schimbă, séu se înapoiéză banii, de aceea nu este nici un risic.

JOSEF SPIERING, WIEN I. Postgasse 2.

Catalog ilustrat cu ciasornice, lanțuri, inele etc. gratis și franco.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrișei administratiunii. In cazul pu-

blicării unui anuciu mai mult de odată se face scădêmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“